

Magasin

Grå

Jacob Nyström, Josef Molin, Micael Olsson
Dept of journalism, media & communication
University of Gothenburg
JMG
fall 09

-
3. Ledare
 5. Jägaren med stort J
 8. Bakgrund: Vargarnas väg till Värmland
 10. Tidigare forskning
 12. Myter
 13. De stora myterna - så kom de till
 14. Från mythos till myt - sagan om mytens historia
 16. Ljungs arketyper spelar
 18. De moderna schamanerna
 21. Den svenska vargskräckens födelse
 22. Mannen som talar om myter
 24. Krönika: Vargarnas inställning till svenskar
 25. Resultat
 31. Varning för varg
 32. "Vargmotståndarna har mer ammunition"
 34. Insändarna
 36. Stad Land
 38. Typexempel: nyhetsartikel
 40. Debatt
 42. Berglins
 43. Slutord: Varning för myter

Redaktionen

E-post: vargjournalisten@gmail.com
Blogg: vargjournalisten.blogspot.com
Twitter: twitter.com/vargjournaliste

Micael Olsson:

Redaktör, skribent, redigerare, fotograf

Jacob Nyström:

Redaktör, skribent, redigerare

Josef Molin:

Rektör, skribent, redigerare

Handledare: Tomas Andersson Odén

Telefon: 031 - 786 49 77

Ledare

Den 21 oktober röstade riksdagen igenom regeringens förslag som ska se till att den svenska vargstammen stannar vid 210 individer. Dessutom beslutades, på forskarnas rekommendationer, att det i vinter får skjutas 20-40 vargar. För första gången på 45 år så blir det alltså lagligt att skjuta varg.

Regeringen vill med jakten reglera vargstammen. En vargstam, som på grund av inavel, inte är sägs vara livskraftig nog för att överleva på egen hand.

Beslutet ses som en vinst för jägarförbundet och deras lobbyister som länge arbetat efter devisen att den som skriker högst syns mest och det har bevisligen gett resultat. Kritiker menar att beslutet trotsar EU:s habitatdirektiv som säger att vargen ska skyddas eftersom den är rödlistad och därmed akut utrotningshotad.

Men beslutet är taget.

Under tjugo år har vargen varit upphov till en debatt som många gånger passerat gränsen för vad som kan kallas seriöst. Diskussionen har övergått till smutskampanjer och direkta påhopp. Varg är en fråga som rör upp känslor och det är fråga som präglas av gamla historier, fördomar och myter.

Vi har undersökt fem svenska dagstidningar och två magasin under åren 1980,2000 och 2009. Syftet var att se hur populärkulturella bilder färgar av sig på journalistiken. I vår undersökning så har vi valt att använda oss av vargfrågan som case.

Vi började arbetet med en huvudtes att journalistiken kring vargfrågan var lika infekterad som vargfrågan i stort. Våra frågeställningar var:

- Hur påverkar myter, fördomar och historier kring vargen och vargfrågan den dagliga journalistiken?
- Hur påverkar populärkulturella myter det journalistiska utbudet?
- Hur skiljer sig rapporteringen om vargen och vargfrågan mellan tidningar i vargområde och dem utanför?

För att kunna svara på detta har vi gjort en kvantitativ innehållsanalys på totalt 757 artiklar. Vi har intervjuat personer från båda läger, journalister och forskare. Vår önskan är att magasinet ska ge en bild av den debatt som ligger bakom mängder med sönderskurna bildäck, demolerade jaktstugor och dödshot.

Vi tror att våra resultat är intressanta och givande för personer som tidigare intresserat sig för vargdebatten. Personer som journalister och medieintresserade som funderat över populärkulturens påverkan på det journalistiska materialet. Personer med en koppling till djur och natur.

ett vargrivet får hittat

att vargen är ensam

Han är övertygad om att det åter igen är en varg som varit framme då det fanns tillning efter en sådan i närheten av det rivna lammet. Troligen har lammet dödas någon gång under de senaste dygnet.

område. Båda två ingick i den grupp av 20 får som försvann vid vargattacken för tre veckor sedan då sex får dödades vid Rottenhålla, cirka 3,5 mil sydväst om Lillbårdal.

Nu saknas således 18

hitta fåren som troligen är spridda tunt ett stort område.

Bjarne Eggen tycker att länstyrelsen redan vid den första attacken borde ställt upp för att leta reda på få-

utan att myndigheterna beyr sig.

Bjarne Eggen och Anders Busk ingår i ett jaktlag på 15 man. När de igår avbröt älgjakten hade de inte bestämt hur de ska göra resten av veckan.

förbundet som förespråkare för en vargetablering i Västerbotten övertygat fårägaren i Kroksjö, Lycksele (som fick sju får dödade av varg) om vargens fördelar? Om vargen är så fin och ofarlig, varför finns den inte i Barnens Djurpark i Lycksele så att barnen kan klappa den? Varför? Är vargen så värdefull i Sverige så sprid ut den överallt, även i storstäder, t ex Täby, Djurs-holm, Stockholm etc. Då först kan det bli fråga om fri avskjutning av varg.

Kungens uttalande om varg

STOCKHOLM: Världsnaturfonden (WWF) tar avstånd från kungens farska uttalande om vargjakt.

Kungen är ordförande i WWF:s förtroenderåd. Sedan uttalandet har kansliet blivit nedringt av oroad medlemmar. Det var på torsdagen, under pågående älgjakt, som kung Carl Gustaf sade till en grupp journalister att han inte främmande för att tillåta jakt på varg. Han talade bland annat om att det fanns risk för att vargstammen "exploderar".

trost odat und

och strupen på hunden var

Att naturbevakare stöter på hund som misstänks ha dödas av en varg tillhör inte vanligheterna.

For mig är det första gången någonsin, sa Bengt Erik Göransson.

Jag har inte heller varit med om det förut. Vi har

blivit erfarenheter av det

06 NYHETER

NWT / LÖRDAG 30 MAJ 2009

VÄRMLAND: Regeringens förslag om rovdjurens förvaltning

"Vi hinner bara jaga 20 vargar"

Jakt på tiotals vargar i vinter i Värmland.

Det kan bli resultatet av den proposition om rovdjurspolitiken som regeringen lade fram på fredagen.

- Vi hinner nog bara jaga 15-20 vargar i vinter, säger Len-nart Johannesson, ordförande i Jägarförbundet Värmland.

■ Miljöminister Andreas Carl-gren (C) presenterade propositionen på fredagen.

- Vi kan inte låta den mycket kraftigt invlade vargstammen

Fredag 24 oktober 2008
VÄSTERBOTTENS-KURIEREN

Omöjligt veta om varg dödade hund

Bo Eriksson i Åsele kommer aldrig att få klarhet i om det var en varg eller en annan hund som dödade hans jämthund,

älgjakt förra helgen som Bo Erikssons sjuårige jämthund Bobby mötte döden ett par mil sydost om Åsele. - Jag hade hela tiden koll på Bobby via gps. Ett tag

Motstånd mot inplanterad varg

JÄGARE 103 vargar behöver skjutas inom landets gränser när jakten upptas efter årsskiftet. Den beräkningen gör Jägarnas riksförbund som fullständig avvisar tanken på inplantering av vargar.

Inte ens forskare anser inplantering nödvändig. En sådan åtgärd är heller inte acceptabel och kommer enbart att undergräva förtroendet för den svenska rovdjurspolitiken, säger förbundet i en kommentar till

kalven är troligen vargriven

För en vecka sedan kon-terats att sex får dödas

Det är sedan tidigare känt att det funnits en vartgik

varit framme nu tvivlar jag på. Det kan mycket väl vara

men vi li lägg för de

GÖTEBORGS-POSTEN LÖRDAG 6 DECEMBER 2008

Regeringen utvärderar vargstam

STOCKHOLM: Riksdagens etappmål för varg- och järvstammens tillväxt är öppnadt. Nu låter miljöminister Andreas Carl-gren (C) utvärdera hur man ska nå långsiktigt livskraftig vargstam i en

LOKALT

sätter i gång den av riksdagen beslutade utvärderingen.

- Jag kommer att starta den inom mycket

organisationer, jägarn organisationer samt f

att diskutera rovdjursf

Nyhetschef Johan Everljung 090-15 11 77 070
Faxnr: 090 774647 e-post: redaktion@vk.se

Delade meningar om varg

rvänner mot jäga bönder

ametinget och Samer-as Riksförbund hävdar tt rovdjuren varje år ödar runt 50 000 renar ch kräver att ersättning-n höjs med 100 miljoner

ring av et Svensk-lar reger

ten nu ifrågasätts beräk-ingsserunderna av for-

Uningsprodukt från landets "telsrika jägarkår".) hävdar att förslaget strider A EU:s natur-

4

Beräkning av rovdjursdö renar ifrågasätts av expo

Jägaren med stort J

Vargfrågan är en av de mest politiserade och polariserade frågor i Sverige idag. Detsamma skulle kunna sägas om Jan Guillou som person. Som journalist, författare, debattör och tyckare så är det sällan ett ämne som lämnas oberört, däribland vargfrågan.

REDAKTIONEN MÖTER JAN GUILLOU i på ett hotell i Göteborg. Han är här för att bland annat föreläsa för studenterna på journalistprogrammet på Göteborgs universitet.

Det är en avslappnad och ledigt klädd Jan Guillou som möter oss i foajén till hotellet. Vi slår oss ner i en av sofforna och efter en lite trevande start så kommer snart samtalet igång. Sekunder in i samtalet skjuts citaten ur Guillous mun.

peringen tyckte att Svenska jägarförbundet var alldeles för mjuka i frågan. Det uppstod därför en tävlan mellan de två jägargrupperingarna om vem som kunde hålla den hårdaste linjen gentemot vargen och så har det, enligt Jan Guillou, hållt på fram till idag.

Han berättar att varghatet idag är väldigt utbredd och han berättar bland annat om sin egen erfarenhet från ett "hatmöte" han var med på.

– Det passerade en varg i Uppland för sju år sen. Då

– De här tämligen extremistiska aktivisterna är inte lätta att ha och göra med, det är hatiska människor som dessutom är beväpnade. Jag kan skriva vad fan jag vill men bodde jag i ett litet samhälle på landet som vargaktivist så hade jag nog fått välja mellan att antingen flytta därifrån eller hålla käften, säger han och syftar på vargmotståndarna i Värmland och Dalarna eller "Vargland" som det ibland kallas.

GRUNDEN TILL HELA VARGDEBATTEN och vargens vara eller icke vara härstammar enligt Guillou från mitten av 80-talet då det egentligen inte existerade någon vargdebatt överhuvudtaget.

En konflikt bröt ut mellan Svenska jägarförbundet och Jägarnas riksförbund, landsbygdens jägare.

Den senare grup-

kallades det genast till hatmötet och det skulle antas resolutioner. Det var lite tufft att ställa sig upp på det

mötet och säga "nej jag är emot".

*Jag tror inte det finns
någon skräck för varg,
jag tror den är påhittad*

Guillou går vidare med att spela upp hur han egentligen hade velat att mötet skulle gått till.

"Är vi eniga om den här resolutionen?"

"Nej. På det sättet som ni har formulerat resolutionen så kan man lika bra säga: Vill vi hellre ha glödande järn uppkörda i ändan, upp till munnen, än att låta en varg passera Uppland."

– Det var svårt att göra något annat än att ansluta till det där och det är ett fusksätt att argumentera.

SOM DEN JÄGARE JAN GUILLOU är så skulle man kunna tro att han skulle vara mot varg men inget kunde vara längre från sanningen. Genom hela intervjun pratar han varmt om vargen både som jägare och djur och han tror att de flesta svenskar har liknande åsikter som han själv.

– Jag tror att vargen är ett av våra mest omtyckta djur av folket därför att den är spännande. Jag tror inte att svensken betraktar vargen som farlig, björnar dödar ju människor då och då men det finns inget sådant fall

– Jag kan inte se annat än att det handlar om motsättningen stad mot land, att vargen är en symbolfråga för lantligt motstånd mot Stockholmjävlna, byråkraterna.

Att vargen skulle vara utplanterad i Sverige av svenska staten, en myt som väletablerad inom jägarkretsar, jämför Guillou med att George Bush skulle ligga bakom attacken på World Trade Center, det vill säga konspirationsteorier.

med vargar, inte i modern tid i alla fall. Den är inte så farlig som det sägs bland varghatare i Dalarna. Men den är vacker, den är snygg, den är romantisk och den tilltalar vår fantasi alltså ska vi ha den kvar.

Han berättar vidare att han som jägare även får ta del av Svensk jakt, som går ut till jägarna runt om i landet. Men det är med vissa tveksamheter som han läser magasinet. För även om han anser att vargen är viktig för Sverige känner han att frågan börjar bli väl uttjatad.

– Jag tvångsläser Svensk Jakt, det gör alla som är med i jägarförbundet. Ibland läser jag också andra jakttidningar och vargfrågan är den absolut största frågan de senaste tio åren i all jaktpress. Det är ett oerhört tjtande om betydelsen av att döda vargar.

Han lägger dock till att Svenskt jakt är mindre "vulgo" än andra svenska jakttidningar när kommer till så kallade rödluan- och vargenhistorier.

BAKGRUNDEN TILL ALLA MYTER som kretsar kring vargen kommer enligt Guillou från alla sagor och legender, till exempel ovan nämnda rödluan- och vargen. Men han har svårt att tro att alla dessa myter fortfarande existerar på grund av dålig kunskap. Det är något bakomliggande.

– Det här är en symbolfråga för det kan inte vara så att jägare, som ofta är väldigt välinformerade om olika förhållanden i naturen, djurvänner och kunniga biologer med mera, skulle tro på alla myter. Man kan inte hålla på att säga att skolbarnen inte kan gå till skolbussen.

Han bygger vidare på sitt resonemang.

– Den här typen av hat mot byråkraterna, mot stockholmarna, lever starkt ändå. Även om vargen skulle utrotas så kommer man hitta nya ursäkter för att kunna driva den typen av agitation vidare.

– Det är omöjligt att vargen skulle vara utplanterad av staten och byråkrater för en så intressant sak går inte att dölja, för eller senare hamnar det i pressen.

Väl inne på pressen så spinner Guillou vidare. Problemet som uppstår när vargen hamnar i tidningarna kommer enligt Guillou från den rapportering som blivit allt mer populär bland konsumenterna att läsa och för journalister att göra.

– Journalister tycker naturligtvis alltid att konflikter är kul och kommer en varg till Göteborg så är det självklara

journalistiska uppdraget att iscensätta den konflikten. Då hittar man alltid någon som uttrycker sin oro eller rädsla och så tar man fram en vargkramare.

Att vargen kommer att överleva det senaste beslutet som tagits i vargfrågan är något han har svårt att tro. Delvis är trycket för stort från landsorten men det finns också ett problem med tjuvskytte.

– Har man tillräckligt många personer i en bygd som ständigt är beväpnade kommer en varg för eller senare hamna inom skotthåll för någon av dem.

Fakta: Jan Guillou

Född: 1944

Bor: Stockholm

Yrke: Journalist, författare

Familj: Fru och två barn

Övrigt: Jägare, avslöjade IB-affären tillsammans med Peter Bratt

Vargarnas väg till Värmland

Vargen har funnits i Skandinavien sedan den senaste istiden för drygt 10 000 år sedan och vandrade in söderifrån, samtidigt som vildrenen och älgen. Vargen var det mest utbredda rovdjuret i Skandinavien och fanns i alla svenska landskap utom Gotland.

Under medeltiden kunde en enskild flock av vargar ställa till stora problem för en by med boskap. Eftersom boskap var den ekonomiska säkerheten för bönderna var förlusterna efter vargangrepp ofta stora och kunde leda till svält och svåra tider. Vargen sågs som ett skadedjur.

1647 införde staten skottpeng på varg med mål att utrota den, något som nästan lyckades. Enligt svenska jägareförbundet sköts till exempel nästan 7000 vargar under åren 1827–1839 och 1965 när skottpengen togs bort fanns det bara ett 10-tal vargar kvar i Skandinavien.

ÅRET EFTER fridlystes vargen, men trots det fortsatte jakten, illegalt. 1980 fanns det bara en enda varg kvar. Tack vare invandrade finsk/ryska vargar har dock vargstammen långsamt återhämtat sig i antal.

1983 syntes ett vargpar till i norska Trysil, vid den Värmländska gränsen. Det var en sensatio-

nell nyhet. Därifrån har vargstammen vuxit till och brett ut sig, över främst Värmland och Dalarna. Enligt Naturvårdsverket egna studier fanns det 220 vargar år 2008. En siffra som förväntats öka något för 2009.

ETT PROBLEM FÖR den svenska vargstammen idag är att den lider av en dålig genetisk variation på grund av inavel. De låga antalet vargar som fanns i mitten på 90-talet när stammen började växa gjorde att syskon parade sig med varandra. Det här har lett till olika missbildningar och sjukdomar i vargstammen. Bland annat föder en svensk vargtik färre valpar än andra vargar. Det genetiska tillståndet förutspås av bland annat Naturvårdsverket och Sveriges lantbruksuniversitet bli ett problem för vargens överlevnad på sikt.

21 OKTOBER i år röstade riksdagen för en ny förvaltningslag för varg. I beslutet ingick tre punkter. Man

satte ett tak på 210 vargar i Sverige, samtidigt som man vill inplantera nya ryska vargar för att stärka stammens genupsättning.

Beslutet om när och hur varg får skjutas ska också flyttas från Naturvårdsverket till de olika länsstyrelserna.

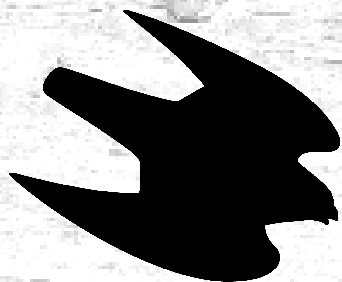
Den nya jaktförordningen har kritiserats av både vargförespråkare som motståndare. 🐾

Vargen är utbredd över stora delar av världen och finns i otaliga underarter. Den skandinaviska vargen tillhör den vanligaste arten, eurasisk varg. Andra underarter är till exempel polarvarg, iberisk varg, arabisk varg och indisk varg. I Ryssland finns både eurasisk varg och rysk varg.

De fem största intresseorganisationerna

Svenska rovdjursföreningen

Bildades 1997 när föreningarna Våra Rovdjur och Varggruppen gick samman. Svenska rovdjursföreningen har omkring 3500 medlemmar. Föreningen vill att vargstammen ska få växa så att den genetiskt och i antal säkerställer rasens överlevnad.

Svenska naturskyddsföreningen.

Är Sveriges största miljö- och naturorganisation, bildades 1909 och har idag cirka 181 000 medlemmar. Driver tillsammans med Svenska rovdjursföreningen linjen att utöka vargens spridningsområde även till renkötselområdet (40% av Sveriges yta) som idag hålls helt fritt från bosatt varg.

Jägarnas riksförbund

Grundades 1940 och har cirka 29 000 medlemmar. Föreningen vill utrota alla vargar som inte finns inom hägn och arbetar för att motverka tjänstemannastyre och förmynderi i jaktfrågor.

Svenska jägareförbundet.

Den största jägarorganisationen i landet med cirka 195 000 medlemmar. Bildades 1830. Vill sätta ett tak för antalet vargar i Sverige till 100 individer och införa skydds jakt för att kunna försvara boskap och egendom förebyggande.

Lantbrukarnas riksförbund.

Bildades 1929 och har nästan 170 000 medlemmar. Tycker precis som Svenska jägareförbundet att Sverige som högst borde ha 100 vargar och att man kan plantera in vargar från Ryssland för att stärka vargstammens genupsättning utan att den ska öka i antal.

TIDIGARE FORSKNING

Varg i tabloidpress

Ett examensarbete från Karlstad universitet som granskar hur Expressen och Aftonbladet skildrade två medieföljetonger med varg. Den ena handlade om vargtiken Ylva som i början på 90-talet drog sig nära bebyggelse i Värmland och sökte sällskap hos traktens hanhundar. Hon rev även ett antal får och angrep hundar (främst tikar) som hon uppfattade som hot i

sitt revir. Det togs senare ett beslut om att avliva Ylva vilket skapade en debatt mellan vargförespråkare och motståndare som fortsatte även efter det att tiken var avlivad.

Den andra följetongen handlade om två unga varghannar som rymde från Kolmården 2007 och var på rymmen under en månads tid, innan de sköts. Följetongen handlade mycket om hur Kolmårdens jakt

Svenskars inställning till Varg. En intervjuundersökning av Naturvårdsverket utg. 1999

Lågutbildade, låginkomsttagare, äldre och kvinnor är alla grupper som har en generellt negativ inställning till varg. De motsatta grupperna; högutbildade, höginkomsttagare, yngre och män är alla generellt positiva. Det här är resultatet av en intervjuundersökning som gjordes av Naturvårdsverket under vintern 1997/1998. Vid tiden för undersökningen fanns det

mellan 40 - 60 vargar i landet (i huvudsak i Värmland och Dalarna) och stammen växte.

Skillnaden i attityd för varg mellan de olika grupperna var lika oavsett om det handlade om boende i eller utanför vargområdet. De flesta intervjuade var alltså positiva till en växande vargstam och de flesta hade heller inget emot att ha vargen i sin närhet. De som trots allt var negativa till varg framförde argument som

Fjällmistra rapport nr. 22 Skilda världar?

Fjällmistra var ett forskningsprogram inom stiftelsen för miljöstrategisk forskning som undersökte samtliga svenska nyhetsmediers rapportering om rovdjur under en dag och fick fram följande fakta. Vargen är det rovdjur som det rapporteras mest om. Fyra av fem undersökta artiklarna nämner varg och var tredje artikel nämner lodjur. Björn nämns mindre än i var femte artikel och allra minst skrivs det om järven.

Allra flest rovdjursartiklar, tre av fyra publicerades i dagspressen. Den största rapporteringen, nio av tio om rovdjur skedde i form av lokala och regionala artiklar, särskilt i Svealand och Norrland. Storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö står för endast några enstaka procent av rovdjursnyheterna i landet. Där det finns rovdjur rapporteras det med andra ord mycket om rovdjur, medan områden som inte har rovdjur behandlar ämnet mindre.

Vargens utbredning och lokalisering.

Serena Cinque, doktor på Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet, studerade artiklar och insändare i nitton svenska dagstidningar under perioden 1995-2003. Hon kom fram till att debatten kring varg fram till år 2000 präglades av frågan om maktens centralisering till Stockholm, och att vargfrågan var ett uttryck för en konflikt mellan centrum och periferi. Hennes studie

visade att antalet debattartiklar och insändare ökade under år 2000, och att frågor kring vargens farlighet blev ett ytterligare tema. Den offentliga opinionen kring varg delades allt tydligare in i olika läger, och debatten fokuserade alltmer på okunskap om varg. Och precis som tidigare lyftes fram att vargen var en symbol för klyftan mellan stad och landsbygd (Cinque 2003).

på rymlingarna gick till och var vargarna befann sig.

Författarna får fram att kvällstidningarna förmänskligade vargindividerna för att läsaren lättare skulle kunna ta till sig händelserna och känna sympati. De fick också fram att rapporteringen inte var så ytterlig som de från början trott och att de negativa artiklarna inte var lika synliga som de förväntat sig.

Kvällspressen var ytlig och fokuserade på händelseförlopp snarare än gav bakgrund.

"Aftonbladet valde att använda sig av offentliga privatpersoner utan djupare kunskaper kring rovdjur. Expressen valde istället att utnyttja sig mycket av myndighetspersoner och ordsbor. Där sänks dock följetongen av journalisternas subjektiva skrivande. De har inte lyckats behålla sitt objektiva tänkande." skriver författarna.

rädsla för sin egen och sin familjs säkerhet och risken för att vargen kunde ta tamdjur till att förklara sin inställning. Grupperna tamdjursägare och jägare var mer negativa till varg än genomsnittet medan personer som var engagerade i en intresseförening som Naturskyddsföreningen eller turistföreningar var mer positiva.

Författarna hittade också ett samband mellan brist på kunskap och inställning till varg. Personer som själva ansåg sig sakna kunskap uppgav en större oro och en mer negativ inställning till varg jämfört med personer som ansåg sig ha god kunskap.

"Eftersom varg är det djur det skrivs mest om, och varg finns framför allt i Svealand, rapporteras det mest om rovdjur i Svealand (45 %). Således skulle man kunna dra slutsatsen att medierna ger mest kunskap om rovdjur där det finns rovdjur, vilket bekräftar att kulturell närhet och identifikation är viktiga faktorer för att en fråga ska bli en nyhet i medierna." skriver författarna i sin analys.

Antalet rovdjur i Sverige

Björn: 3200

Lodjur: 1500

Järv: 700

Varg: 220

Källa: Rovdjurscentret De 5 stora.

Myter

De största vargmyterna - så kom de till

NÅGRA AV DE MYTER som vi stött på i vår undersökning och som förekommer än idag, härstammar från de händelser som ägde rum i Gysinge, under tidigt 1820-tal. Under ett halvårs tid attackerades totalt 31 människor av en och samma varg. Nio personer dog och elva skadades. Anders Bjärvall, fil dr i Zoologi, har beskrivit händelsen i sin bok *30 år med rovdjur och människor*.

En övergiven vargvalp togs om hand av några Gysingebor som utfordrade den under uppväxten. Till slut blev vargen köns mogen och invånarna beslutade att djuret skulle skjutas. Av någon anledning gjordes inte det utan vargen släpptes ut i det fria. När den tama vargen inte hittade någon mat drog den sig tillbaka till människorna igen för att mätta sin hunger. Det här var början på det enda kända fallet av vargangrepp i Sverige.

Myter: Vargen äter barn, vargen är blodtörstig och farlig

EN VARGMYT som hör till de allra vanligaste är den om att den svenska vargstammen är inplanterad av staten. Denna myt dyker upp titt som tätt i tidningar och är den myt som engagerade våra intervjuobjekt allra mest.

Grunden till myten tror vi oss finna i projektet "Varg" som startades av naturskyddsföreningen i början av 70-talet med syfte att bevara den svenska vargstammen.

Under tiden som projektet pågick utvecklades tankar om att plantera in vargar i ett jättehägn för att etablera en ny vargstam. Projektet lades på is när det visade sig att vilda vargar vandrat in självmant i Sverige och upprättat revir.

Det finns en rad olika versioner av inplanteringsmyten. Bland annat finns det personer som säger sig ha sett bilar med länsstyrelsens emblem, lastade med vargar.

Det finns också rapporter om att Anders Bjärvall, som var en av personerna bakom projekt "Varg", varit på en djurpark i norra Sverige och bett om att få köpa vargvalpar som han sedan skulle släppa ut. Myten lever kvar än idag trots att ingen lyckats hitta bevis som styrker historien.

Myt: Att vargen skulle vara inplanterad

EN AV MYTERNA som vi träffat på är inte en ren myt utan mer en fråga om definition. Det handlar om uppgiften om att det skett en vargexplosion i Sverige och att vargstammen riskerar att börja växa okontrollerbart.

Rent statistiskt har vargen ökat från 75 individer till 225 på nio år. Det kan ses som en rejäl ökning procentuellt sett, men med tanke på att det har pratats om vargexplosionen i över 20 år har vi valt att se den som en myt, eller i vilket fall som ett högst tveksamt argument från motståndarsidan.

Myt: Vargexplosion

Resterande myter slår vi ihop då det inte finns någon klar bakgrund till dem. Att vargen äter upp alla älgar är en myt som förekommer främst från jägarhåll. Att vargen skulle ha någon form av inverkan på älgpopulationen är en överdrift. En ensam varg äter eller attackerar ungefär tio stycken älgar per år vilket skulle betyda ungefär 2000 älgar blir vargföda räknat med dagens vargbestånd. Idag finns det runt 300 000 älgar i Sverige.

Från mythos till myt – sagan om mytens historia

Så länge vi vandrat omkring på den här planeten har vi haft behov av att förklara omvärlden. Uppfinningsrika och fulla av berättarlust har vi hittat på en historia som förklarar verkligheten. Myten.

Själva ordet myt härstammar från det grekiska ordet mythos. Som från början betydde ord, berättelse eller historia. När det antika grekland sedan upptäckte att det fanns "historiska fakta" skedde en förskjutning i betydelsen av Mythos, betydelsen hamnade närmare påhitt, eller lögn medan ordet logos fick stå för "det sanna ordet".

Ytterligare en skillnad mellan de två orden är att logos har en identifierbar författare medan mythos är någonting som förs vidare till oss anonymt, från en avlägsen källa och en obestämbar tid.

OAVSETT TID OCH PLATS har myter alltid varit populära och en naturlig del av de flesta kulturer. I takt med att samhället moderniserats och förlitat sig på vetenskapen har mytens roll till viss del förändrats. Dess mystik och förmåga att fortplanta sig även i civiliserade kulturer gör myten som form både spännande och ständigt populär.

FÖR ATT HITTA förklaringen till populariteten har några vänt sig inåt och tittat på hur myten påverkar det mänskliga förståndet och psyket. Mest välkänd är Sigmund Freud som till exempel använder oidipusmyten, där hjälten dödar sin far och gifter sig med sin mor, för att förklara de undermedvetna känslor alla unga män har mot sina föräldrar.

En mer allmän teori om myter lades fram av Freuds medarbetare och senare även motståndare, psykoanalytikern Carl G Jung. Enligt honom hämtar myterna sin mystiska kraft ur det faktum att deras huvudpersoner förkroppsligar primitiva "arketyper" som har haft stort inflytande på det mänskliga psyket, sådana som den gamle vise mannen eller modern. Karaktärer vi idag hittar överallt inom populärkulturen.

ATT ÅLDERDOMLIGA berättelser från andra delar av världen kan ha en koppling till dagens förhållande förklarar 1900-tals antropologen Claude Lévi-Strauss med att myterna syftar till att förklara motsägelser i den gemensamma mänskliga erfarenheten.

Lévi-Strauss hävdade att mytskaparna kopplar, eller försöker koppla, en sida av livet till dess motsats i en

kedja av "binära motsatser" – till exempel ungdom och ålderdom, torra och regnperiod, man och kvinna, människa och djur, odling och orörd natur, liv och död. Hans forskning visade också att en myt framkallar "lika många frågor som den besvarar" och att de nya frågorna tas upp i andra myter i en ändlös process som ihärdigt överträder både geografiska och kulturella gränser.

DÄR MYTEN fortfarande "lever" i den moderna världen har forskningen riktat in sig på berättandets dynamik. Varje gång en myt återberättas är det en nyskapelse. Den skapas inte för själva berättandet, utan i det. Berättelsen uppkommer ur ett förråd av tankar och bilder, skapat genom oräkneliga tidigare berättelser, ett förråd som finns i berättarens minnen.

Men det finns inte bara i hans eller hennes minne; det finns dessutom i minnet hos alla som tar del av berättelsen. Att skapa en myt eller en folksägen är normalt inte ett individuellt arbete utan en syssla som engagerar en hel grupp.

Källa: Prismas stora bok om mytologi

Att myter alls kan fortplantas i dagens samhälle beror enligt psykologen Carl Jung på att nutidens människa är en blandning av olika särdrag. Tvivel och vetenskaplig inställning samexisterar med förlegade fördomar, omoderna känslö- och tankevanor, envisa feltolkningar och blind okunnighet. Trots att civilisationen moderniserats fortsätter myter alltså att roa och oroa.

Jungs arketyper spelar gärna med ditt psyke

S om om vi alla var uppkopplade till en enda gemensam databas föds vi, enligt Carl Jung, med en gemensam uppsättning arketyper. I detta kollektiva medvetande finns klassiska karaktärer som "urmodern", "urfadern", "den vise mannen" och den "evige ynglingen".

Dessa påverkar hur vi upplever och tolkar det vi observerar. Minnen och tolkningar i ett psyke kan vara starkt associerade med arketyperna och då uppstår det Jung kallar komplex. Komplexens namn är ofta sammanknippade med vilken arketyper det är, tex moderskomplex.

ARKETYPER ÅTERFINNS hos människor världen över och därför tycker Jung inte det är konstigt att man finner samma sagor och myter hos olika kulturer. Komplexen å andra sidan gör arketyperna på ett omedvetet och emotionellt sätt levande för oss. I överensstämmelse med vardagsspråk "att ha komplex" betyder att ha en skev uppfattning om sig själv eftersom omständigheterna aktiverar någon arketyper. Några komplex som Jung avhandlade är skuggan, animus (de manliga aspekterna i kvinnans själ) och anima (de

kvinnliga aspekterna i mannens själ.).

Skuggan är i Jungs teori det onda eller oönskade inom människan. Personifierad inom mytologin är Skuggan en ond demon, Djävulen eller den stereotype skurken.

JUNGS TEORIER om arketyper hitas lätt inom populärkulturen, men är även användbara på andra områden. Varumärkesexperterna Micco Grönholm förklarar hur företag använder arketyper för att skapa så djup påverkan som möjligt:

Vi köper sportskor från Nike, men inte för skorna är de bästa utan för att vi vill dela känslan av att vinna och krossa allt motstånd. Och vi köper en motorcykel från Harley-Davidson, men inte för att deras motorcyklar är bättre än alla andras. Det handlar istället om att få känna sig som en rebell – en Hell's Angel – oavsett om vi bor i amerikanska mellanvästern eller långt ute i den norrländska vildmarken

Nike representerar alltså arketyperna vinnaren/hjälten, Harley-Davidson arketyperna rebellen/den laglöse.

Andra varumärken som kan kopplas till arketyper är Disney som spelevinken, 3M som skaparen, Jeep som äventyraren, IBM som härskaren, Häagen Dazs som älskaren, McKinsey som tänkaren, IKEA som medelmannen och Virgin som rebellen.

SAMTIDIGT SOM VÅR vetenskapliga syn på omvärlden har ökat har vår värld "avhumaniserats". Vi är inte längre ett med naturen och har mist vår emo-

tionella "omedvetna identitet" med naturfenomen som därför tappat sina symboliska betydelseer.

– Åskan är inte längre rösten av en vred gud, blixten inte längre hans hämnande klinga. Ingen flod hyser ett andeväsen, inget träd är en människas livsprincip, ingen orm förkroppsligar visheten etc, skriver Jung.

Men vi har inte helt rationaliserat bort våra föreställningar om naturfenomen. Snarare förändrat dem och gett dem egenskaper vi kan tro på.

– De gamla kineserna förband månen med gudinnan Kwan-Yin. Andra kulturer har personifierat månen som en gudomlighet. Och trots att modern vetenskap visar oss att månen i verkligheten bara är ett klot, fullt av kratrar och täckt av damm, har vi behållit inställningen i vår sed att förbinda månen med kärlek och romantik, skriver Jung. 🐾

Källa: Människan och hennes symbioler

Det mest kända exemplet på barn som levt med vargar är en sägen från antiken. Bröderna Romulus och Remus uppfostrades av en varginna som fick en betydande roll i hur staden grundats. Det finns fler kända fall ur verkligheten där barn växt upp med djur. Det mest kända ur litteraturen är mowgli, som kommit till efter att Rudyard Kipling rest omkring i Indien och stött på flera historier om barn som rövats bort av vargar. Ingen av dessa har dock bekräftats som sanna. En känd historia från modern tid är Amala och Kamala som sägs ha hittats när de levde med vargar, de hade grava beteendestörningar och uppträdde likt vargar. Orsaken till deras beteende har troligen andra orsaker än att de uppfostrats av just vargar.

Berättartekniken i den moderna journalistiken har rötter tusentals år tillbaka i tiden och enligt vissa forskare bär nyheter på fler myter än vad man kan tro.

De moderna schamanerna

Verkligheten. En osynlig kraft som finns därute. Trovärdigt och korrekt rapporterad i nyhetstexter av journalister. Så förutsatte forskningen länge att det såg ut. Och om artiklarna ändå inte blev sanna berodde det på att journalister distraherades genom olika påverkansfaktorer.

Från 1960 fram till 80-talet blev journalistikforskningen alltmer kritisk till att det går att beskriva sanningen genom att beskriva den från sina egna upplevelser.

ISTÄLLET KOM forskare fram till att verkligheten är en social konstruktion och att historien produceras genom narrativ konst. Impulsen att berätta accepterades dessutom som ett universellt mänskligt drag.

Postmodernismen började montera ned verkligheten och i den andan närmade sig journalistiska akademiker nyheter som en form av skapad verklighet.

I samma process föddes också intresset för myter som ett speciellt sorts berättande. Junginspirerade teorier analyserade allt från Star Wars filmer till tv-spel. Akademiska texter kom framför allt från Claude Levi-Strauss medan Roland Barthes överbryggade populärkulturen och den akademiska världen för att belysa mytens ideologiska funktion.

EN ENSKILD nyhetshändelse går visserligen inte att likställa med en

myt. Men nyhetens form som kommunikationsprocess kan fungera som en myt. Inom journalistiken är myter dessutom mycket vanliga för att förklara vardagliga fenomen som svängningar på börsen, ekonomi och vädret. Även mer komplicerade saker som moral, lämplighet och rättvisa blir lättare att förstå i mytform. Vi accepterar dessa myter eftersom vi har svårt för slump, oförklarigheter och tvetydigheter. Inte minst för att de erbjuder en känsla av kontroll.

DET ÄR KLARLAGT att nyheter spelar en kulturell roll likvärdig den som myter haft. Journalistikforskarna Bird & Dardenne drar paralleller till ett förvetenskapligt samhälle där schamaner skapade myter för att förklara naturfenomen och lugna människor. Idag skapar journalister-na nyheter som förklarar världen.

Precis som myterna var bekväma är också nyheter bekväma sätt att förstå vår omvärld.

NYHETER SOM en helhet, istället för enskilda artiklar, har dessutom rituella strukturer. Efter 11 september sammansmälte journalisterna och deras läsare i nationell media till en gigantisk begravning där miljoner amerikaner deltog. Det blev alltså en berättelse som gick bortom berättelserna om själva faktan om terrorkriget. Forskaren Jack Lule utforskade mytiska arketyper i New York Times och kunde fastställa att

nyheter var fordonet för myter av vår tid och att journalister kan likställas med antika skaldar. Han hittade, liksom flera andra, återkommande arketyper som spelade sina välbekanta roller i nyhetshistorierna.

BIRD & DARDENNE håller med om att det är en viktig iakttagelse, men tycker att tanken har några brister.

Den största invändningen är att även om akademiker håller med om att näst intill universella myter och arketyper finns och att de förekommer i folksagor, så är det nästan enbart som ett index över att de finns där. De försvårar dessutom saker lika mycket som de förklarar. Bird & Dardenne tycker att man bör fråga sig vad den hittade arketyper säger och till vem, i just den specifika situationen. De avslutar med att säga att även om undersökningarna av relationen mellan myt och nyheter är övertalande och spännande så har den inte helt genererat en komplett teori.

En av de största riskerna med att berätta historier genom nyheter är att journalisten lätt kan hitta på till exempel citat som en sörjande pappa eller bedrövad mamma säger. Vi vet ofta vad de brukar säga och kan nästan höra dem i vårt huvud och skriver det snarare än vad de egentligen tänker.

Det är 200 år sedan vargen var ett riktigt stort problem i Sverige. Då följde yxmän med mjölkerskorna för att mjölka och ingen människa har dödats av varg sedan 1800-talet. Ändå lever myterna om den blodtörstiga vargen kvar.

Den svenska vargskräckens födelse

Vargen var ett av de första djuren som gick med på att leva med oss människor och dess stamättling hunden är idag vår bästa vän. Hur kommer det sig att vargen blivit symbol för det blodtörstiga, svekfulla och djävulska? En del av svaret är att vi snarare föreställt oss vargen än att haft någon konkret kunskap om den. Det finns dock riktiga händelser som spätt på den negativa inställningen.

UNDER 1800-TALETS början var vargplågan i Sverige verklighet. Bönder och småfolk fick plötsligt tillstånd att jaga vilt på sin egen mark och vargjakten blev försummad. Vargen tog då mer tamdjur eftersom den naturliga födan minskade på grund av jakten. För torparen blev vargen en högst verklig plågoande, både känslomässigt och ekonomiskt.

De sociala förhållandena skiljde sig under den här tiden rejält mot dagens moderna samhälle. Kvällarna fylldes med stearinbelysning

och historieberättande där verkligheten blandades med sagor. Samtidigt som vargarnas yl borrade sig in genom träväggarna.

ENLIGT SAMERNA var vargen ett verk av djävulen "ehuru Gud blåst in liv genom näsborrarna". Ännu längre tillbaka i historien trodde man dessutom att vargen kunde förvandla sig till djävul.

Inom kristendomen var vargen symbol för både ondska och frosseri, något som också fanns inom folktron. Misstron och avskyn ökade ytterligare när vargen åt människokött under pesten. På 1600-talet förklarade dessutom filosofen Descartes att inga djur, varken vilda eller tama, har någon själ. Vargen var en sjukdom och ingenting annat.

RÄDSLAN FÖR VARGEN visade sig på de mest kreativa sätt. Runt om i landet kom man på sina egna huskurer för att skydda sig. Det enklaste och grundläggande skyddet var att inte kalla vargen vid dess rät-

ta namn utan istället hitta på ersättningsnamn, så kallade noa-ord. Annars kunde man råka illa ut. Själva ordet varg är ett annat ord för ulv.

EN ANNAN VANLIG kur var att stoppa stål under tröskeln på huset där fåren förvarades. Enligt gammal tradition skyr vargen järn.

I samband med snösmältningen rabblades ofta ramsor, samtidigt som man lade tre hårstrån i ett klädesplagg på vargspåren.

När det var dags att släppa ut boskapen på sommarbete fanns det flera lokala varianter på hur vargproblemet hanterades.

I Västmanland fick varje ko en bit av julkakan och under lagårdsgolvet lades tre döda kattungar.

I Uppland stoppade man vargspillning i utfodringen för att vargen inte skulle ta dem det året.

I Västergötland stoppade man en järnbit i stenmuren, då kunde inte vargen hoppa över. Här gjorde man även dockor av varghår som knöts fast på djuren när de skulle på sommarbete.

Mannen som talar om myter

Trots att myten om utplantering av vargar är en riktig Klintbergare förutspår han själv en minskning av varg-myterna.

Folklivsforskaren Bengt af Klintberg är Sveriges mest kända mytbuster. Sedan 70-talet har han undersökt och avslöjat myter om det mesta. Och vargar är inget undantag.

– Det finns några kända myter om vargen. Barn som äts upp medan mamman vänder ryggen till. Jägaren som blir uppäten för att han inte kan rycka upp sin sabel då den är nedfryst av vargblod är två vanliga exempel, berättar han.

Sådana myter har inte fått någon modern förklädning utan tas upp som exempel på hur vargar angrep människor förr. I dagstidningar är det dock inte de gamla vandringssägner utan lite mer moderna myter som tar plats

– Den vanligaste är att vargen skulle vara inplanterad. Detta kopplas ofta samman med att man ser en varg som inte verkar skygg och då drar man förklaringen att det är en utplanterad djurparksvarg.

MEN ATT MYTER skulle vara någonting som förekommer ofta i medier har han själv inte upplevt.

– Det är inte så att jag reagerat mot att de publicerat osanna berättelser. Jag har snarare uppfattningen att man rapporterar när en varg varit synlig och vilka skador den ställt till med. Journalister verkar i allmänhet vara medvetna om att allt som sägs om vargen inte är sant.

De flesta berättelser som förekommit genom historien anser han ändå vara bara vandringssägner

– Vargen har varit väldigt avskydd och det berodde kanske inte på att de angrep människor. Utan för att den ställer till med väldigt mycket

skada på boskap och det ledde till ekonomiska skador för bönderna. Och det där gjorde att man anordnade vargskall på 1800-talet, vilket bidrog till att man nästan utrotade vargen. När den plötsligt började vandra in igen norrifrån började de här myterna om utplantering att spridas. Framför allt bland jägare, säger han.

Men att det är just jägarna som oftast får komma till tals i tidningarna när det gäller varg tycker han är naturligt.

– Tidningarna är deras lokalorgan och det är en geografisk motsättning. Storstäderna vill ha fler vargar. Medan de som på något direkt sätt tar skada av varg finns i glesbygd.

MYTER ÄR visserligen inte helt sanna, men de har en tydlig funktion.

– De har någon slags provisorisk kunskap och fyller ett kunskapsvakuum. Det typiska för flera myter är att när man väl har en riktig kunskap så försvinner de. När fenomenet utländska restauranger var nytt i Sverige var det till exempel vanligt med myter om att de använde motbjudande råvaror. Idag är vi vana med dem och vet vad det är vi äter när vi går på en utländsk restaurang. Så var det inte i början, säger Bengt af Klintberg

För att myterna om varg skall ebba ut krävs alltså att de blir fler och att vi vänjer oss med dem.

– Om det blir fler vargar och det inte händer något annat än det som händer nu, att de gör skada på får och andra husdjur kommer antagligen myter om att de angriper människor bli mindre vanliga.

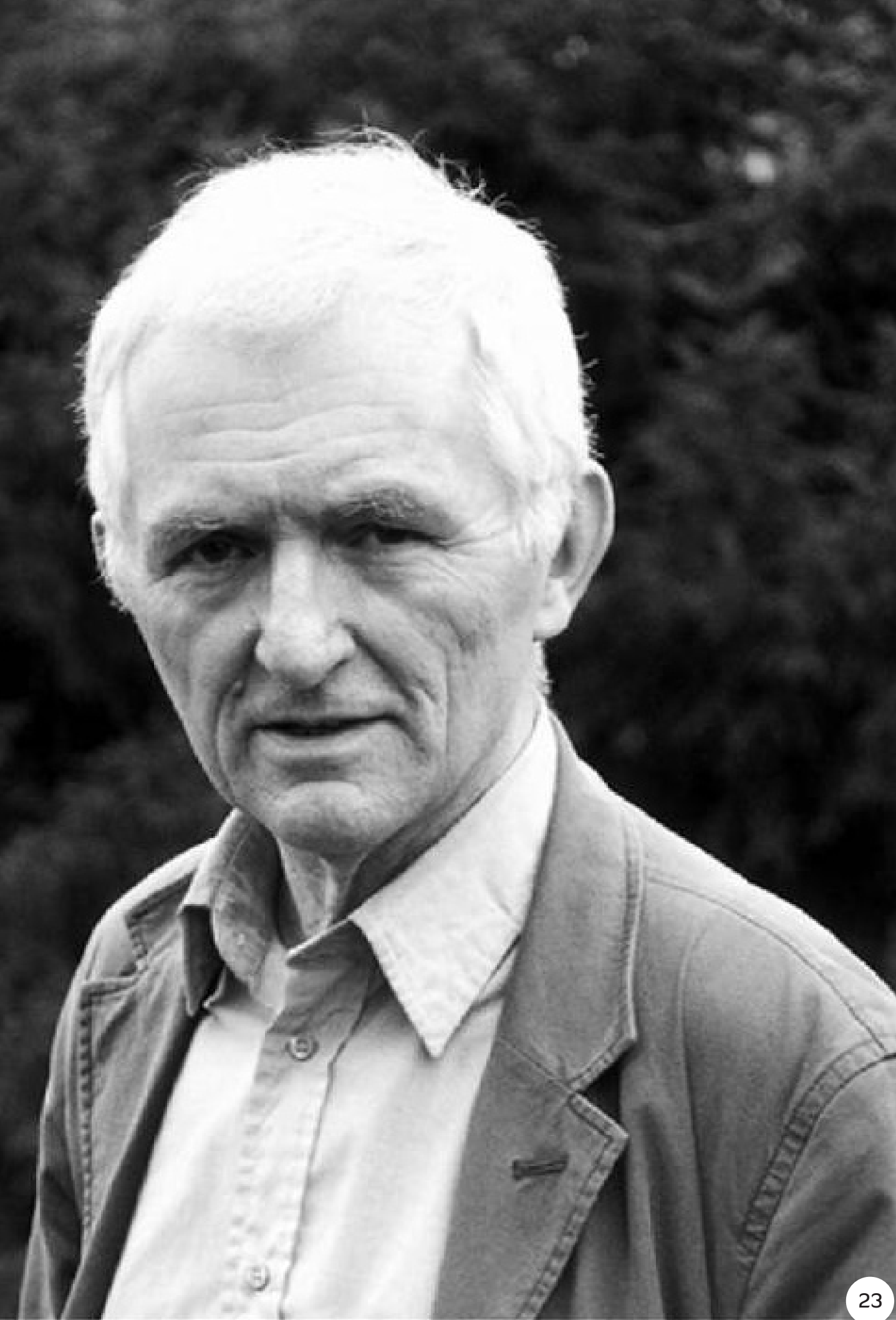
Men att avslöja en myt är inte helt lätt.

– För det första så ska man lämna verklighetsbakgrunden öppen och inte förutsätta att det är en myt. Det är inte ovanligt att man lägger till motiv för att göra en händelse mer dramatisk och mer likna en vandringssägen. Det finns dessutom påfallande ofta beståndsdelar i berättelsen som går tillbaka på verkliga händelser. Det som framför allt är kriteriet på om en historia är otillförlitlig är om samma innehåll dyker upp och lokaliseras till många platser. Sannolikheten att det ska ha hänt på alla de här platserna är väldigt liten.

DE SENASTE RESULTATEN från forskare när det gäller myter inom journalistiken är att journalisten är en modern schaman. Någon som berättar och förklarar omvärlden på ett begripligt sätt. Bengt af Klintberg tycker dock inte att det är en riktigt bra liknelse.

– Nej, det tycker jag inte. Schamanen är mer en mediator mellan vår värld och de krafter som styr i våra liv. Den rollen har ju inte journalister, de berättar om händelser och försöker gestalta dem. Jag skulle snarare säga att; om man ska gå tillbaka i ett samhälle i gamla tider skulle jag snarare säga att det är sagoberättaren som berättar och tolkar. Om man ska jämföra schamanen med någon så är det snarare prästen/förkunnaren. Eller i new age-samhället, folk som så att säga påstår sig ha övernaturliga gåvor, påstår sig vara synska och sådana egenskaper, säger Bengt af Klintberg.

Vargarnas inställning till svenskar

En liten flicka blir uppäten. Som saga och myt är det spännande. Som nyhet brutalt och motbjudande. Inte så konstigt. Vi vet ju skillnad på fiktion och verklighet. Det som står i tidningen är sant. Men när vargen kliver ut ur sagan, in i våra skogar och närmar sig våra verkliga barn möts myt och sanning på ett sätt som vi inte är vana att hantera. Vi har inte haft någon varg att tala om i Sverige under de senaste 50 åren. Däremot har alla skrönor, myter och sagor från en svunnen tid frodats.

ENLIGT FORSKARNA ÄR NYHETER en förenkling och förklaring av vår omvärld. Skapade för att vi ska kunna acceptera det vi inte riktigt förstår. Precis som myter. När vi plötsligt ska förhålla oss till vargen igen är myterna och sagorna de enda referenser vi har. Istället för att se skönheten i en naturkraft ser vi vargens vassa tänder förstörade genom folksagornas nidsbilder och blir skräckslagna. Inte särskilt bra för vargens varumärke. Den blir omedelbart arketyper "skuggan" i vårt medvetande. Djävulen, den onde skurken. Jägarna tar på sig rollen som självutnämnda hjältar och vi andra blir försvarslösa brottsoffer.

VI HAR DESSUTOM AVLÄGSNAT oss långt från vårt naturliga ursprung. Psykologen Carl Jung säger att vår moderna civilisation har så svårt att hantera det primitiva att vi blir panikslagna vid en sammandrabbning. Både av en ogrundad skräck men också av oförmåga att hantera ämnet. Vi är inte längre vana att konfronteras med naturen när vi själva inte bestämt det. Lyssnar man på en biolog är vargen varken god eller ond. Förutom i extrema situationer bryr den sig dessutom inte ett skit om vare sig barn eller vuxna. Den gillar älg, blåbär och fisk. Skulle den komma nära bebyggelse är det av ren nyfikenhet och vid människokontakt viker den av vid 85 meters håll (vilket är vetenskapligt bevisat).

HÄROMDAGEN BERÄTTADE Bengt af Klintberg för mig att myter försvinner ju mer riktig kunskap vi har. Ju vanare vi blir vid varg, desto färre myter alltså. Synd bara att hjältarna lyckats övertyga regeringen om att myterna är sanna och att vargstammen skall hållas på minsta möjliga nivå så att vi aldrig får veta mer om dem.

 Micael Olsson

Utanför Skandinavien lever de flesta vargarna i de stora tundra-, taigaskogs- och stäppområdena i Nordamerika, Europa och Asien.

Forskare uppskattar att det idag kanske finns 250 000 vargar i världen.

Källa: de5stora.se

RESULTAT

URVAL:

Följande fem dagstidningar har ingått i undersökningen:

En landsortstidning i Vargområdet (NWT).

En landsortstidning i utkanten av vargområdet (ÖP).

En landsortstidning utanför vargområdet (VK)

De två största storstadstidningarna (DN och GP)

Två magasin har ingått i undersökningen:

Ett magasin för varg (Våra rovdjur)

Ett magasin emot varg (Svensk jakt)

Västerbottens-kuriren

Bevakar: Västerbottens län

Bildades: 1900

Upplaga: 37 100

VK
Västerbottens-Kuriren

Östersundsposten

Bevakar: Jämtlands län

Bildades: 1877

Upplaga: 30 000

ÖP Östersund

Nya Wermlandstidningen

Bevakar: Värmland, Dalsland och Västerdalarna.

Bildades: 1837

Upplaga: ca 57 000

Motivering:

Syftet med undersökningen var att undersöka om andelen myter i journalistiken påverkas av avståndet till och förekomsten av varg.

Dagstidningar är den medieform som rymmer mest lokal journalistik och därför är just de intressanta att granska.

De två magasinerna vi undersökt fungerar som referenspunkter att jämföra våra resultat med.

Vargfrågan är en bred fråga. Journalistiken handlar om allt från vardagshändelser till riksdagsbeslut. Undersökningen fokuserar därför även på om det finns någon skillnad mellan hur stads- kontra landsortspress rapporter kring de politiska beslut som togs i Stockholm om varg.

Vargområde

Falun

nwt

Karlstad

Örebro

DN

Stockholm

Göteborg

GP

Dagens Nyheter

Bevakar: Huvudstaden

Bildades: 1864

Upplaga: 339 700

Göteborgsposten

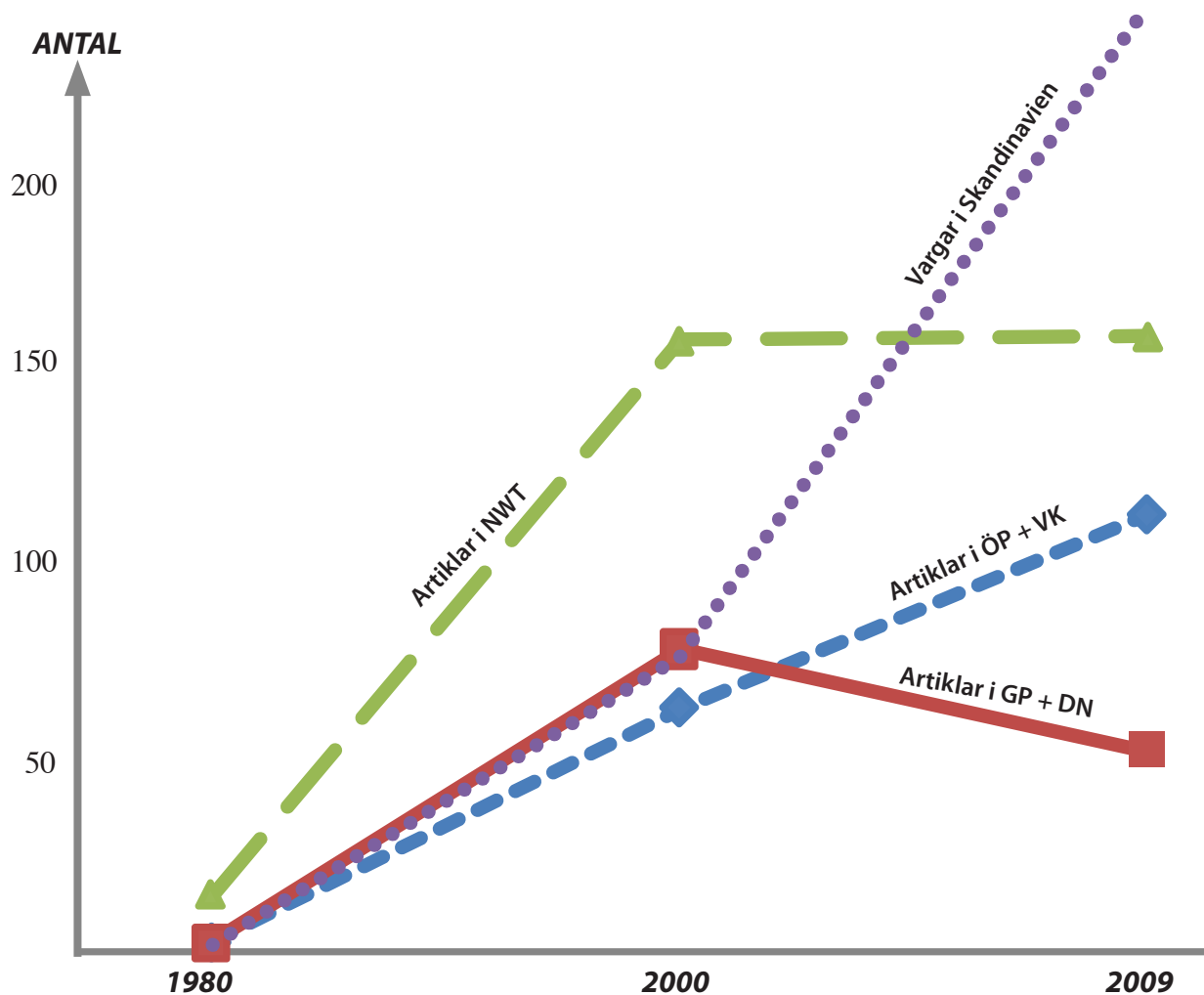
Bevakar: Göteborg med omnejd

Bildades: 1858

Upplaga: 246 900

RESULTAT

Antal artiklar om varg perioden 1/1 - 30/10 varje år.

Antal artiklar om varg perioden 1/1 - 30/10 varje år

	GP + DN	ÖP + VK	NWT	Totalt
1980*	2 *	2	13	17
2000	72	58	146	292
2009	48	104	147	363

* bara DN

Analys:

En generell slutsats är att publikationerna i landsorten ökat med vargens ökade utbredning. Jämför man totalt antal artiklar under perioden 1 januari till 1 november 2009 med samma period 2000 hittar man en ökning som helt kan tillskrivas ÖP och VK.

NWT behåller nivån och skriver lika mycket -09 som -00

Förändringen mellan de två senare åren sker främst i nyhetsartiklar. Insändarmaterialet är på det hela konstant sedan år 2000 i samtliga tidningar.

Kommentar:

Det redovisade materialet omfattar alla fem tidningar 2000 och 2009 under perioden 1/1 - 30/10 varje år.

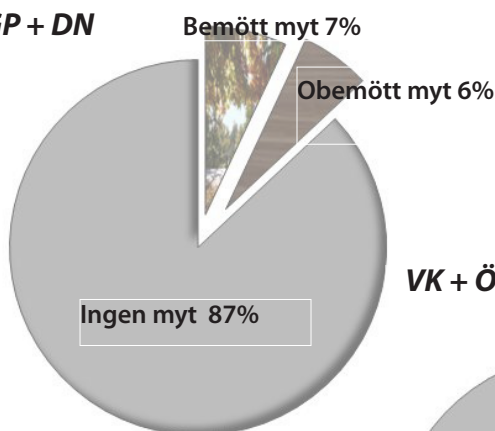
På grund av tidsbrist lämnades gicks inte GP utforskat för året 1980. Så på nämnda årtal redovisas bara de övriga fyra tidningarna, VK, ÖP, NWT och DN

Eftersom resultatet var så skralt oavsett tidning 1980 verkar inte resultatet för just nämnda år har påverkats betydande av beslutet att lämna GP därhän.

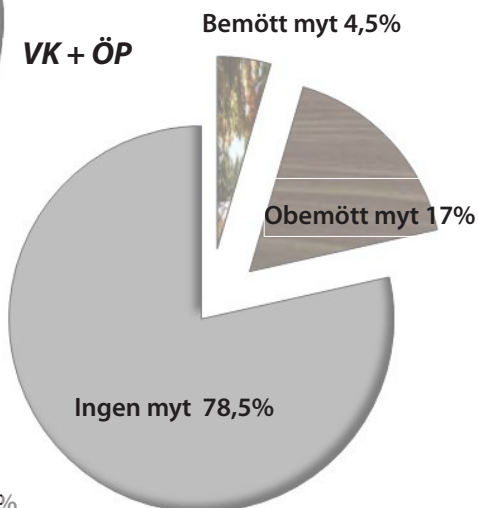
Det är bara att konstatera att 1980 var ett dött år för vargjournalistik.

Mytförekomst

GP + DN

VK + ÖP

Kommentar:

Storstadspresen är det medie som innehåller lägst andel myter om varg. I drygt en av tio artiklar förekommer någon myt (13%) och i hälften av fallen blir den bemött i samma artikel.

Drygt var femte artikel i VK och ÖP innehåller vargmyter (21,5%) och i ungefär var femte "mytartikel" finns det någon som bemöter myten.

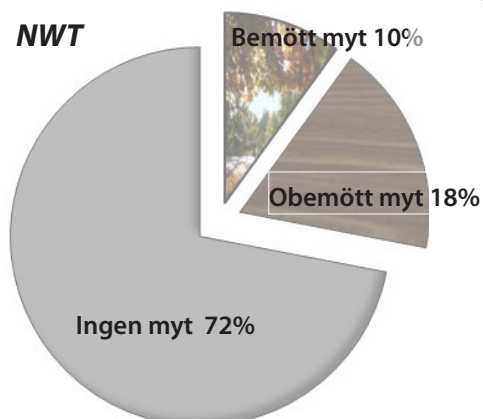
NWT är den tidning som har allra störst andel både av bemöta som obemöta myter (28%) och det är också där som högst andel myter bemöts, mer än i var tredje fall.

Defintion

Obemött myt = när en myt förekommer oemotsagd.

Bemött myt = när en annan part går till svars (i samma text) mot en myt.

NWT

Antalet myter	Antalet myter		Totalt *
	Bemöta	Obemöta	
GP + DN	10	9	144
VK + ÖP	8	30	175
NWT	34	60	328

* Det totala antalet undersökta artiklar

Tabellen är baserad på allt undersökt tidningsmaterial såväl åsiktsmaterial, insändare och nyhetsartiklar under åren: 1980,2000,2009

Kommentar:

I drygt en fjärdedel av nyhetsartiklarna kommer en intresseorganisation till tals (25,5%). Av den fjärdedelen har vargmotståndarna dubbelt så stort utrymme än vad vargförespråkarna har.

I två av tre artiklar när en intresseorganisation uttalar sig är det från motståndarsidan. En av tre artiklar tillfaller vargförespråkaren.

Det finns ingen skillnad mellan storstads- och landsortspresen när det gäller fördelningen mellan vargmotståndare och förespråkare.

Vargmotståndare: Svenska jägareförbundet, Jägarnas riksförbund och Lantbrukarnas riksförbund.

Vargförespråkare: Svenska naturskyddsföreningen, Svenska rovdjursföreningen och Världsnaturfonden.

Organisationer som kommer till tals

Åsiktsklyftan

Svenska morgontidningar öense om vargen

Morgontidningar har tydliga åsikter om varg. I genomsnitt har hälften av alla vargartiklar en tydlig värdering. Men vilken värdering de har beror på om det är en storstads eller landsortstidning.

55

50

45

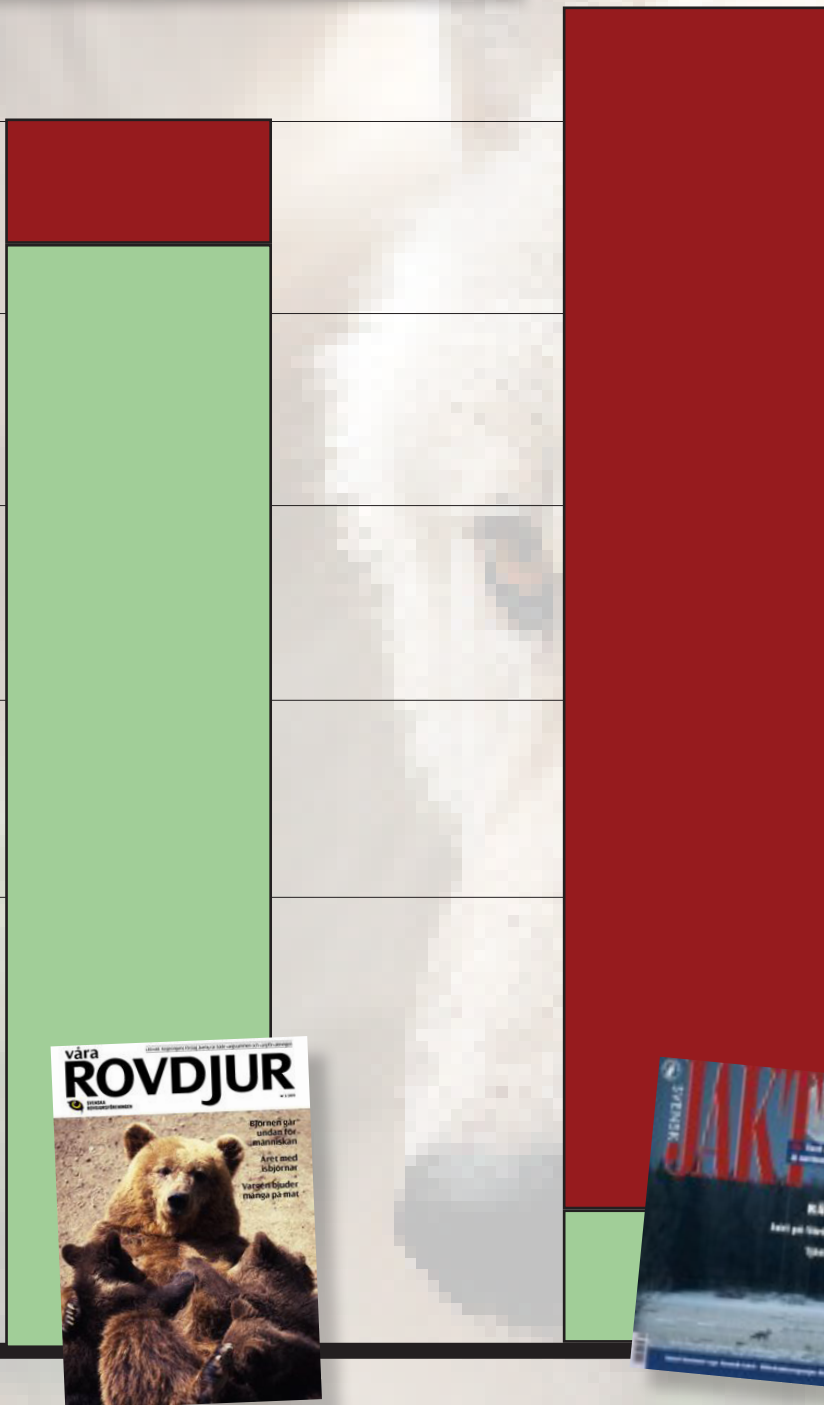
40

35

30

25

20

Tidning	Positiva artiklar	Neutrala artiklar	Negativa artiklar
Svensk jakt	4%	56%	40%
Våra rovdjur	37%	60%	3%
Landsortstidning	19%	45%	36%
Storstadstidning	29%	52%	19%

 Negativ värdering av varg
 Positiv värdering av varg

**Negativa
till varg!**

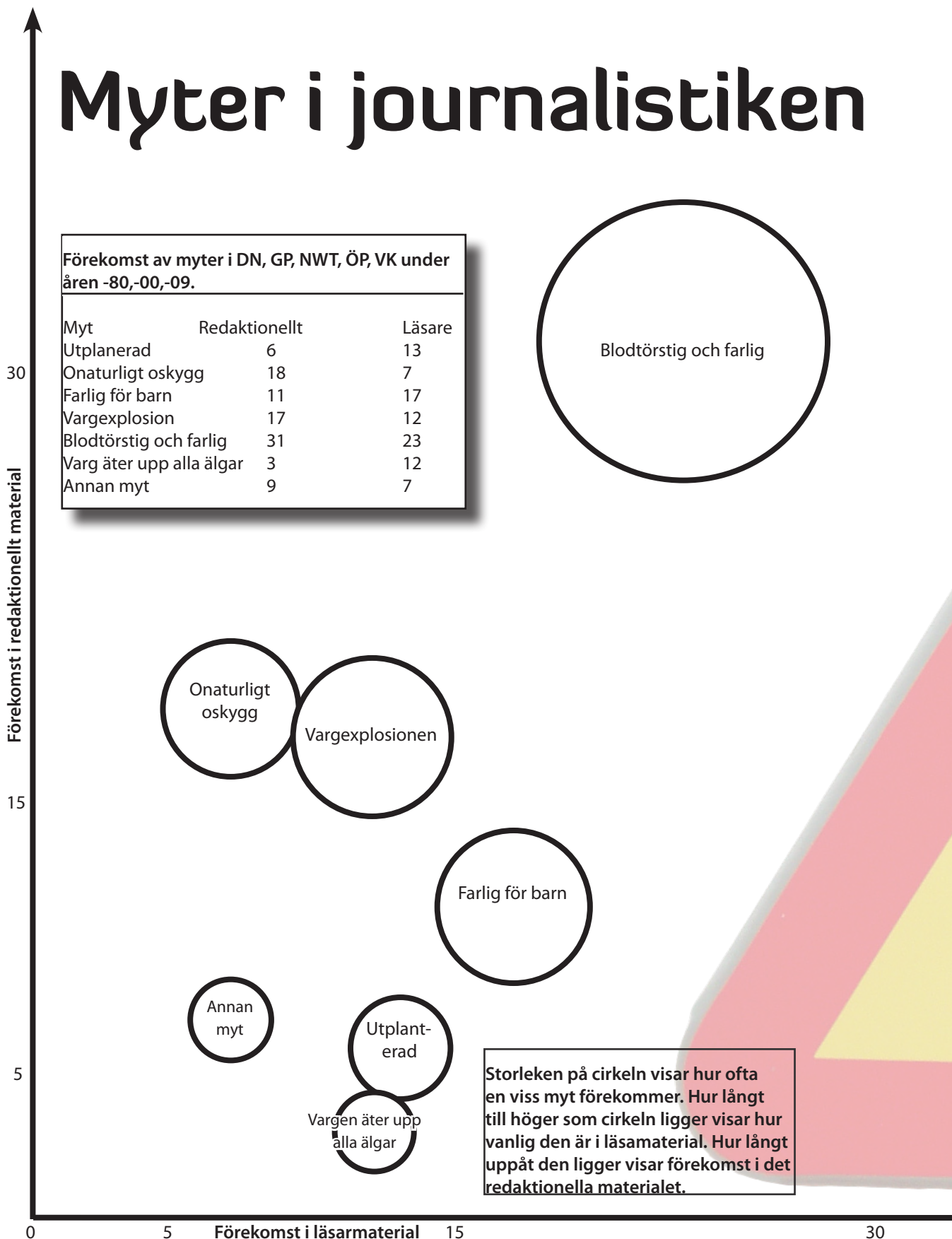
**Positiva
till varg!**

Myter i journalistiken

Förekomst av myter i DN, GP, NWT, ÖP, VK under åren -80,-00,-09.

Myt	Redaktionellt	Läsare
Utplanerad	6	13
Onaturligt oskygg	18	7
Farlig för barn	11	17
Vargexplosion	17	12
Blodtörstig och farlig	31	23
Varg äter upp alla älgar	3	12
Annan myt	9	7

Varning för varg

Det finns fortfarande kvar myter kring varg och det är hos de så kallade vanliga människorna som de har sin starkaste grund. Två exempel på myter som frodas i insändarna är att vargen är inplanterad av staten och att den är farlig för barn.

JAN GUILLOU, känd journalist och jägare och en erkänd vargförespråkare, tycker inte det är konstigt att det finns så mycket myter kring varg.

– I alla länder där det finns varg finns det massor av sagor och legender som går ut på att den är så smart. I de länder som jag har jagat i är det påtagligt att jägarna beundrar vargen.

Men att vargen skulle vara utplanterad av staten är likvärdigt med att tro att George Bush låg bakom attackerna på World Trade Center, menar Guillou.

EN AV DE UTPEKADE för inplanteringen av varg är Anders Bjärvall, doktor i zoologi. Han har arbetat för naturskyddsföreningen med rovdjursfrågor i närmare 30 år, i synnerhet om varg. Enligt honom är kunskaperna kring vargen skev och det är en av förklaringarna till att myterna fortfarande finns kvar.

– Från det att jag började jobba med rovdjursfrågor på naturskyddsföreningen har de här myterna förföljt oss. Jag har många gånger som pensionär blivit uppringd av folk som hävdar att vi på Naturvårdsverket måste ha planterat ut varg. Min uppfattning är att det finns en grupp människor,

jag kan inte säga hur liten eller stor den är, som anstränger sig för att hålla den här myten vid liv, säger han.

GUNNAR GLÖERSEN är jaktvårdskonsulent på Svenska jägareförbundet och har under flera år uttalat sig i media angående varg. Han tycker att utplanteringen av varg är den vanligaste myten hos gemene man. På sin blogg går han bland annat hårt åt utpekade personer som han anser sprider utplanteringsmyten. Men han själv är också vacklande i frågan.

– Jag tror ju inte på det själv, men jag kan inte heller svära på att det inte är sant. Det finns faktiskt fakta som kan uppfattas som om att det faktiskt finns ett uns av sanning i det.

ATT VARGEN SKULLE vara helt ofarlig för barn är inget Gunnar Glöersen heller vill skriva under på.

– Allt är ju en fråga om var du drar gränsen. Den enskilda vargen kan ju givetvis vara farlig. Det finns ju exempel, jag såg nu häromdagen i Indien att vargar tar människor så det förekommer att vargar äter människor och barn.

Att vargangrepp på människor inte skett i Sverige sedan 1880 är ingen garanti att det inte kan hända här igen, menar han.

– Man ska komma ihåg att det inte funnits några vargar här under en period, och när de kom tillbaka var de kraftigt förföljda. Vargar tar människor runt om i världen, har gjort det, gör det fortfarande. Men i förhållande till hur mycket varg det finns så är det ju ganska sällan.

LINN SVENSSON, vargforskare på Viltskadecentret vid Grimsö forskningsstation menar tvärtemot Glöersen att svensken inte behöver vara rädd för att vargen ska attackera oss eller våra barn.

– Vargen är inte av naturen ond. Den är ett rovdjur som alla andra rovdjur. Vid de tillfällen det har skett en attack på människor har det oftast varit på grund av att vargen hade rabies, att vargen blivit tillvand människor eller under någon annan extrem miljö.

I INDIEN-FALLET handlade det om en svältande vargflock som helt saknade mat och där byborna var mycket noga med att skydda sina tamdjur. Vilket gjorde att vargen inte kunde ta dem.

– Det som då hände var att vargflocken istället åt barn eftersom det inte fanns något annat. Hela vargflocken sköts efteråt och problemet har inte uppstått igen. Berättar Linn.

“Vargmotståndarna har mer ammunition”

Varg är ett hett ämne på landsorten. Tillsammans med jakt- och övriga rovdjursfrågor innehar vargfrågan en toppnotering i åsiktsmaterialet i både Östersundsposten och Nya Wermlands-tidningen. Men varg är också ett växande tema på nyhetssidorna.

Det skrevs 110 artiklar om varg de första tio månaderna i Nya Wermlands-tidningen (NWT) under 2009. En artikel var tredje dag. Majoriteten av dem skrevs av Ola Bjärnek, reporter på NWT, som följt vargfrågan i drygt åtta år. Han upplever vargfrågan som stor i Värmland och tycker att den har vuxit med vargens population.

– Ämnena är mycket periodiserade beroende på vad vargen ”gör”. Ett tag var det mycket ”varg tog hund”, ett tag var det många boskapsdjur som angreps, men nu verkar de problemen ha minskat tack vare utbildning och rovdjursstängsel.

ATT DET FÖREKOMMER myter i pratminusen är något som är svårt att komma åt, tycker Ola Bjärnek, – Det finns en rädsla och oro hos människor för varg och den ska tas på allvar, därför låter vi den höras. Den är inte rationell, men den finns och därför vill vi ta den på allvar.

Det handlar alltså om att som journalist att försöka vikta upp onyanserade påståenden genom att ge plats för motröster och fakta snarare än att inte släppa fram dem.

– Om någon kommer med en onyanserad kommentar så skriver jag ju vad den personen säger. Men jag försöker sätta in det i ett sam-

manhang. Extrema åsikter publiceras aldrig fristående eftersom det skulle sakna mening.

BÅDE PÅ NWT OCH ÖP har man diskuterat vargfrågan länge. Hanna Olsson nyhetschef på Östersundsposten (ÖP) tycker att vargdiskussionen är levande på redaktionen, där det finns både rovdjurshatare och rovdjurskramare. Tack vare den debatten hoppas hon att ÖP lyckas bemöta de myter som kommer fram innan de åker i press.

– De förekommer ju myter i båda lägren och att de kommer igenom i journalistiken är inte bra. Men jag förstår ändå att det kan hända.

ENLIGT OLA BJÄRNEK tog NWT för några år sedan ett helhetsgrepp på vargfrågan där det skrevs 13 hel-sidor varg i ett försök att genomlysa frågan.

– Vi pratade med alla olika parter, jägare, forskare, landsbygdsbor, och vände och vred och lyfte upp olika aspekter i frågan. Men det var ett undantagsfall.

Att vargmotståndarna i form av främst jägarorganisationerna får dubbelt så stort utrymme än vargförespråkarna ses av båda tidningarna som ett problem som är svårt att göra något åt. Ola Bjärnek, tror

det beror på att jägarna är mycket mer synliga i frågan och driver en aktiv vargpolitik.

– Vargmotståndarna har mer ammunition, ett mer uttalat aktivt intresse än naturvännerna och det ger utslag i journalistiken.

MEDAN FÖRESPRÅKARNA har färre argument och inte orkar upprepa dem lika ofta är vargmotståndarna mer uthålliga i debatten och de får mer vatten på sin kvarn för varje gång ett får eller en hund angrips, menar Ola Bjärnek.

Hanna Olsson, ÖP är inne på samma spår.

– Jag kommer inte på någon förening som verkar lokalt för varg så det är inte så konstigt att motståndarsidan är större. Det är ju populistiskt det där lite grann. Starka krafter i det här landet vill skjuta rovdjur och då blir det fler lobbyister och mer artiklar åt det hållet. Så tror jag att det är, rent krasst.

– Det är ju inte bra om det blir alldeles för ensidigt för vi ska ju vara så balanserade som vi kan. Men objektivitetsbegreppet är ganska urvattnat. Numera förstår man mer av de mekanismer som ligger bakom att det blir slagsida.

Kommentar

Förutom myter i insändare hittade vi myter i det redaktionella materialet, men nästan uteslutande i form av direkta eller indirekta citat. Myten var därmed en åsikt från någon intervjuad och inte fakta från journalisten själv.

INSÄNDARNA

Kommentar:

I hela materialet finns 152 kodade insändare som är nästan jämt helt fördelade sett på värdering.

Om man delar upp insändarmaterialet i stads- och landsortstidning är insändarna i de sistnämnda något mer negativa är genomsnittet och storstadspressens insändare mer positiva.

Värdering om varg i insändare

Hela dagspressen.

Positiv	62
Negativ	66
Neutral	16
Obestämbart	8
Total	152

Beskrivning av varg i insändare

Offer	36
Förövare	58
både offer och förövare	20
Inget/obestämbart	38
Total	152

DEN TYPISKE INSÄNDARSKRIBENTEN om varg är en vanlig man som inte uppger sin ålder. Han får ett notisutrymme på insändarsidan och skriver både om den svenska vargstammen i allmänhet och om lokala varghändelser. Han fokuserar i sina insändare på sitt eget vardagsliv eller på vargen som djur.

I var tionde insändare drar han till med en myt om vargen som blodtörstig och farlig annars lämnar han myterna därhän. Om han släpper in fakta från någon annan person blir det från en jägare.

Skribenten målar upp vargen som en förövre och har en negativ bild av varg. Han förstärker den negativa bilden genom att ge vargen negativa attribut. Han har dock inte själv blivit drabbad av vargen. 🐾

Fakta: Texten är en sammanställning av de mest förekommande träffarna angående insändarskribenter.

Tre frågor: Harry Lord, insändarredaktör NWT.

Hur stor är vargfrågan på era insändarsidor?

– Från och till är den väldigt stor. Det går i vågor men över tid är det nog en av de större frågorna vi har. Just nu är det ganska lugnt. Efter riksdagsbeslutet om rovdjursförvaltningen har det inte hänt så mycket. Men så fort ett får blir rivet eller liknande så märks det direkt. Från båda sidor.

Händer det att ni låter bli att publicera artiklar på grund av deras innehåll.

– När det är uppenbara myter, som när någon läst om barn som blir uppätta i Indien och sådant tar vi inte med det. Det är sandlådenivå. Vi har tillräckligt med läsare här i regionen som bor i den mörka skogen och

har en riktig rädsla för sig och sina barn. Vi får dessutom in tillräckligt med vettiga insändare för att föra en debatt. Sedan har vi ju de som är extrema, skriver bara med stora bokstäver och svär. Det finns ingen anledning att plocka in dem.

Försöker ni vikta upp i debatten?

– Ja, vi håller en ganska balanserad nivå. Ibland kommer det dock samordnade "attacker", oftast från motståndarsidan. Men då dyker det genast upp sporadiska vargförespråkare, så det brukar inte bli något problem ändå. 🐾

Vargar och vägsalt

Intervju: Per Lindh, åsiktsredaktör, Östersundsposten.

Hur stor är vargfrågan på era insändarsidor?

Den är mycket stor, en av de större faktiskt. Det är rovdjursfrågor, vägsalt och uranbrytning som dominerar här.

Om det kommer in mycket insändare från ena sidan i en debatt, försöker ni väga upp det på något sätt?

Ja, jag försöker alltid spegla båda sidorna i debatten. På vår insändarsida kallad Åsikten ryms både insändare, debattartiklar och kommentarer från nätet. Och där blir det ju att jag lyfter upp båda sidorna av diskussionen. Jag brukar försöka spegla att det finns två åsikter men också om den ena sidan är mycket större. Nu tycker jag inte att det är så i vargfrågan. Där finns båda sidor med.

Vi har tittat på olika typer av myter om varg och vissa är mer vanliga i insändare. Ett exempel på en sådan är att vargen skulle vara utplanterad av staten. Vad tänker du om det?

Jag känner igen den. Jag själv har tagit bort en insändare om just det där. Den var så tydligt, skribenten pekade ut vem det var som skulle ha gjort det. Det var en namngiven person, från länsstyrelsen tror jag det var, som skulle ha kört ut i skogen och planterat ut vargar. Jag kände igen den sen innan från webbkomentarer och vi har pratat om just den myten på redaktionen.

Det här är ett sånt påstående som dyker upp och som är svårt att belägga. Det finns liknanden påståenden i andra ämnen. I det här fallet tyckte jag inte att det tillförde något till debatten och strök bort det.

När det gäller att vargen är farlig för barn, är det något du har stött på?

Ja, visst är det det. Det argumentet förekommer ju från vargmotståndare, att man inte törs gå ut, att det är farligt för barn att gå ut och leka och så vidare.

Hur handskas ni med det? Lyfter ni upp folks åsikter

Jag väljer att inte specifikt vinkla på just det. Jag har inte gjort det alls vad jag kommer ihåg. Insändare och debattartiklar håller sig ju oftast ovanför den där debattekniken. Sådana där argument förekommer mer i webbkomentarerna. Och när vi tar in dem på åsiktssidan lyfter vi ofta fram själva frågeställningen mer än åsikten.

Hur saklig upplever du att debatten är?

Insändare och debattartiklar är hyfsat sakliga, det är främst på nätet som det svängs lite vildare med siffror och faktauppgifter. Det är skillnad på att skriva något i affekt på nätet och att sätta sig och författa en insändare som gör att de flesta tar det lite lugnare där.

Skiljer sig debattnivån i vargfrågan från andra frågor?

Det är nog inte mer i den här frågan än i andra frågor. Jag tror de som uttrycker sig mindre lämpligt gör det vilken fråga det än handlar om. 🐾

I en norsk undersökning om befolkningens attityd till varg fick norrmännen uppge hur många får och lamm som de trodde blev dödade av varg under 1985.

Medelvärdet på deras svar hamnade på 4888 får. De officiella uppgifterna från samma år visade på 251 anmälningar om ersättning för vargdödade får (133 beviljades).

Stad

Det finns en större motsättning än vargens vara eller icke vara i vårt land; kampen mellan stad och land. Det är en djupt infekterad debatt som funnits under en lång tid och nu använder den sig av vargen som symbol för kampen.

– Hatet gäller inte så mycket vargen som Stockholmare. Jag kan inte se annat än at det handlar om någonting annat. Vargen är en symbolfråga för lantligt motstånd mot stockholmjävlarna, byråkraterna.

Jan Guillous påstående om att det finns ett större problem bakom vargfrågan får också medhåll av Ola Bjärnek, reporter på Nya Wermlands Tidning, även om han ser det på ett annat sätt.

– Det finns de som uttrycker att motståndet mot varg också är motstånd mot överheten, på samma sätt som motståndet mot EU. Det motståndet är mycket starkt, att landsbygden står mot staten.

Göran Greider, chefredaktör på Dalademokraten och

debattör, är inne på samma spår som de andra.

– Vargen har blivit symbol för överhet och tjänstemän, eller till och med överklass.

Greider berättar att han många gånger diskuterat med människor som håller med honom i andra frågor om klass, men när det kommer till vargen som vänder det tvärt. Han tycker att det är konstigt därför att han anser att vargen i sin natur är så långt ifrån överklass det går att komma.

– Än mer olyckligt blir det eftersom större delen av rovdjursförespråkarna är svensk medelklass, berättar han.

Just motsättningen stad mot land har dykt upp i tidigare vargundersökningar. 2003 kunde Serena Cingue med sin avhandling visa att vargdebatten präglades av just denna konflikt mellan centrum och periferi som hon kallar det.

ATT VARGEN SKULLE VARA EN SYMBOL i kampen mellan stad och land är inte något som Gunnar Glöersen tror.

– Vissa säger att det handlar om någonting annat men det är inte sant. Vargen utgör ett problem för exempelvis oss jägare, ett rejält problem. Orsakade den inga problem så skulle vi heller inte se den som någon symbol.

Han lägger till att staten länge har marginaliserat frågan med varg vilket gjort vargen till en symbol. Men det har aldrig varit ett självändamål, menar han.

Om det faktiskt är så att vargen har symboliserat landsbygdens kamp mot staten eller storstaden så kan det nu komma att ändras. I oktober klubbade riksdagen igenom ett beslut som flyttar vargfrågan från Stockholm ner på regionalnivå.

– Politiken förändras på så sätt att den motsättning som förr fanns på riksplaneln kommer föras ner på regionnivå. Konflikten kommer att bli tydligare på regional nivå.

Det kommer handla om vilka revir som ska tas bort eller vilka vargar som ska tas bort, säger Ola Bjärnek.

Gunnar Glöersen är nöjd med det beslut som har

tagits och han tycker att jägarsidan och markägarsidan länge har fått stå vid sidan om och inte fått sina åsikter hörda.

– Nu kan man ju säga att, även om inte vi är nöjda fullt ut så är vi ju inte lika missnöjda, så är det snarare bevarandesidan som tycker att de inte fått gehör för sina synpunkter och så är det väl med politik.

Jan Guillou tror inte att jägarna är nöjda över beslutet.

– De kommer att fråga varför det är så få licenser och att det behöver skjutas ännu fler vargar för annars tar de över.

Guillou berättar också att han tycker sig se likheter mellan med vargfrågan och konflikten mellan stad och land i Norge och Sverige. Han menar att det är samma karaktär på den svenska och den norska diskussionen men att fåret, som står i centrum i den norska debatten, har en speciell ställning som symbol för landsbygdens överlevnad.

Jan Guillou tror också att när, snarare än om, vargen utrotas kommer frågan att ersättas av någon annan fråga för att "föra den här typen av agitation vidare".

Land

Typexempel

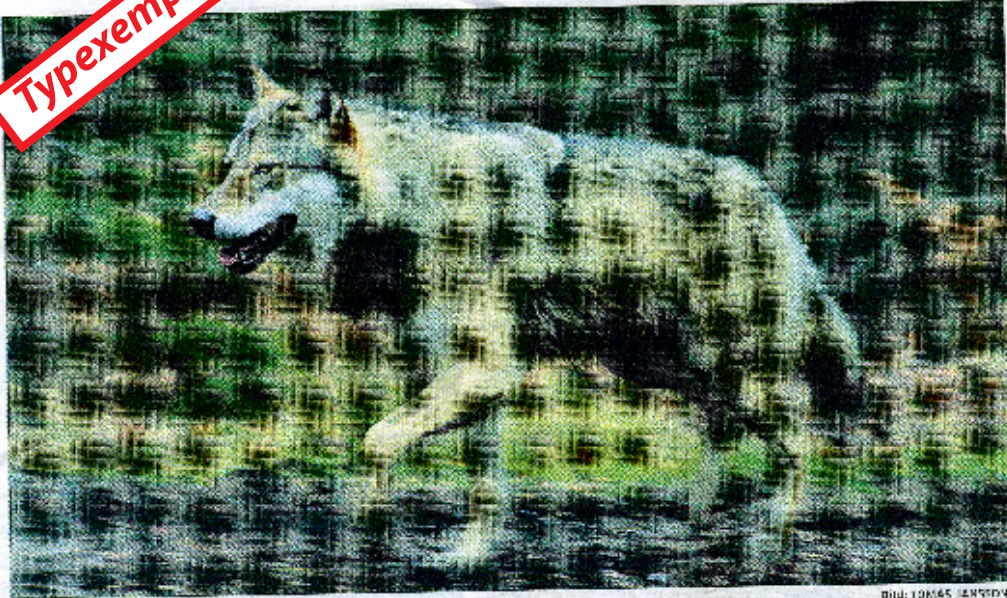

BILD: TORIAS JANSSON

PÅ VÄG MOT ERIKSBO. Den kringströvande vargen siktades i söndags i Dellebyräs kummu, när den här bilden togs.

Varg siktad i Eriksbo

I går morse syntes en varg vid Kvibergs kyrkogård. Vid lunchtid rapporterades om varg i Eriksbo.

Vad vet du om vargar? Testa dig själv på www.gp.se

Vid lunchtid i går fick polisen en uppgift som de bedömer som trovärdig om att en varg strökt omkring i Eriksbo, nära Lärjeån. Doleven har rapporterat vidare till länsstyrelsen.

På morgonen såg Gerd Bonari en varg vid Kvibergs kyrkogård.

Morsan är väldigt djurintresserad och hon är hundra procentig säker på att det var en varg hon såg, berättar Jonas Thoren.

Tjognyvån såg hon hur ett stort djur kom utspjuggande från kyrkogården.

När den började lunka längs cykelbanan konstaterade hon att det var en varg.

Hon stannade till och var cirka hundra meter från djuret. När ytterligare en cyklist kom förbi gick vargen till sidan och släppte förbi cyklist.

– Der väst av ar att hon bara 500 meter innan hade sett ett barn i ltraårsåldern som gick på cykelbanan. Det är bara en ridsåga innan det händer något, menar Jonas Thoren.

"Rädslan helt obefogad"

Men rovdjursrådgivaren Hans Hellman säger att rädslan för vargen är helt obefogad.

– Det finns ingen anledning till oro. Du vill och frisk varg går inte på en människa.

Hans Hellman säger att det finns mycket forskning om varg och inga rapporter om att vargar skulle visa något intresse för människor.

– Under extrema förhållanden eller om vargen är rabiesmittad kanske något sådant skulle kunna hända. Men rabies har vi inte haft på länge i Sverige och jag har inte hört talas om några vargattacker.

Jonas Thoren är dock inte särskilt lugnad.

– I andra länder, Ryssland och Alaska till exempel, där människor varje år jagar för i Sveriges längd och min gammal fick nys om en kalv uppkänt. Experterna sa att det var en räv, men en räv som äter 10-20 kilo kött? Det får mig att tvivla på hela systemet, säger

Jonas Thoren, tycker att det finns "lite helvet" för många vargar nu i Sverige.

– Jag vill inte utrota dem helt men när folk på landet är rädda att släppa ut sina hundar eller låta barnen gå till skolan genom skogen då finns det för många.

Hans Hellman inventerar rovdjur i Västra Götaland och Halland.

Titta på vargen

Han är helt säker.

Hundar är mycket farligare för människor än vargar. Och häromdagen attackerade ett stort vildsvin, 190 kilo, en man nära järnköping. Det finns absolut ingen anledning att vara rädd för varg.

Men vad gör vargen inne i stan?

Alltså, de kan komma över stora områden och den har nog kommit till ur krets. Normalt håller den till i skogen men i närheten av en storstad finns det så mycket människobyggt som stor stier.

Vad ska den som möter en varg göra?

Stanna och låta. Passa på att titta, tycker Hans Hellman.

GUNILLA GRAHN-HENFORS

031-72 41 75 g.g.h@stet.se

Hotfull till rätt

GÖTEBORGS-POSTEN som misstänkt fästighetsvårdperson till rättspolisets utskrivning.

Manen ha kontakt. Den po-å myndighet. Men under börjat upp.

Enligt ut hoven i ut lare på en t – och forts länsförsl på, bland a lasaren.

– Flera u upplevt se Machi Joh

DYGN

01.38 CEN På Magasinet och k... en person.

02.49 VÄS På Turnla förtare som

03.47 VÄS På Planog provtagning

03.49 KRÖ En livsm... får besök... mårbräck... andra bil... ses till

05.42 CEN Inbrott i... Andra Tu... att det är

07.46 OLS På F... v... lastbil oc... ning... väntar

08.25 PA På Foku... Gården... flykten.

11.12 MC På Stråg...

Kaxiga Kungälv kampanj

Urklipp från GP 13/11-09

EN TYPISK NYHETSARTIKEL om varg är upp till en kvartssida (fullformat) och rör en lokal varghändelse. De som blir intervjuade är en manlig myndighetsperson, manlig privatperson och eller manlig företrädare för intresseorganisation. Ingen direkt vargdrabbad uttalar sig.

Vargen utmålas som en föröware men artikeln har i övrigt en neutral ton. Reportern tillskriver inte vargen några attribut och skildrar vargen som biologisk varelse i första hand och vargfrågan rent politisk i andra hand. I en knapp majoritet av artiklarna kommer jaktfrågor i samband med varg upp och då specifikt frågan om det finns för många eller för få vargar i Sverige.

Fakta: Texten är en sammanställning av de mest förekommande träffarna för nyhetsartiklar.

En vargsint debatt

Vargdebatten är kraftigt polariserad, det håller såväl journalisterna som intresseorganisationerna med om. Och vargdebatten är infekterad. Det framförs kritik ifrån både "vargkramare" som "varghatare" om att medierna inte lyckats att nyansera debatten. Att ta till stora ord för att få publicitet är, om man ska lyssna på vargdebattörer, uppenbarligen en teknik som fungerar.

I TAKT MED vargens ökande utbredning i landet har antalet publicerade artiklar i landsortspressen ökat. Det gör vikten av en nyanserad och saklig debatt ännu viktigare eftersom den berör en ökande del av befolkningen, såväl män som kvinnor.

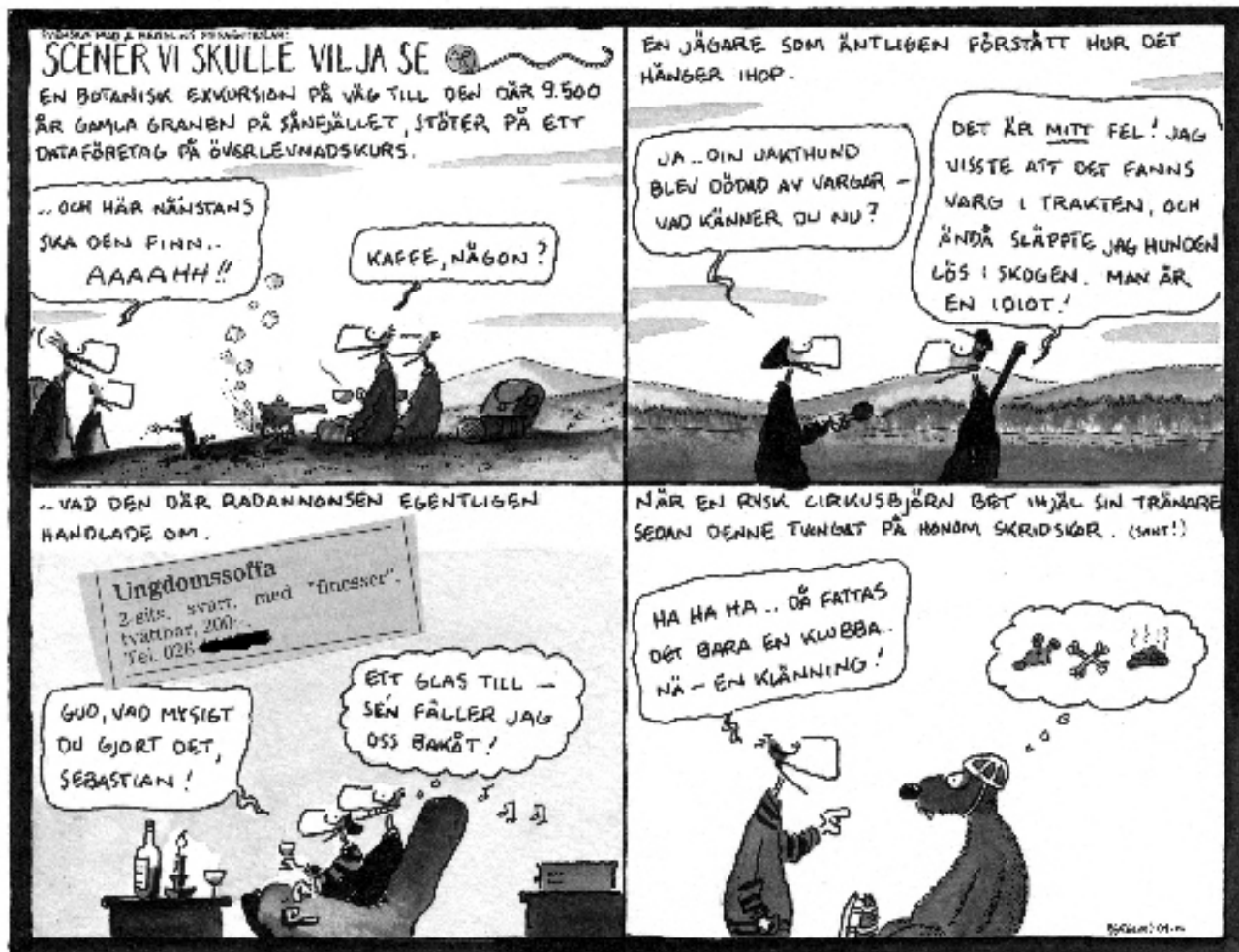
TYVÄRR ÄR VARGFRÅGAN en mansfråga i media. Trots att Naturvårdsverkets rapport Svenskarnas inställning till varg pekar på att kvinnor är den grupp som är räddast för vargen är det männen som uttalar sig mest och negativt i tidningarna. Mansdominansen är förstås ett större samhällsfenomen men det är extra tydligt angående varg. Enligt Naturvårdsverket egen statistik var 95 procent av alla de som löste ut jaktkort förra året män.

JÄGARNA ÄR den största motståndgruppen mot varg och räknas till knappt tre procent av Sveriges befolkning. Det är i stort sett dess företrädare som leder den politiska agendan. Vår undersökning visar att jägarna i form av de två jägarföreningarna får dubbelt så stor representation i media än förespråkarna. Journalisternas förklaring till det är att vargmotståndarna i form av jägarsidan låter högre och mer enträget än exempelvis naturskyddsföreningen. Bland annat vittnade journalisterna på NWT om samordnade "insändarattacker" från motsidan.

DET ÄR TALANDE att fördelningen mellan positiva och negativa artiklar i Svensk jakt procentuellt ligger nära landsortspressen (mer negativ än positiv) medan storstadspressen har liknande värderingar som Våra rovdjur (mer positiv än negativ). Det här visar just på den polarisering som finns i debatten och konflikten mellan stad och land.

TILL JOURNALISTIKENS försvar kan vi konstatera att de myter som finns förekommer i princip bara i insändare och pratminus. Det betyder att journalisterna har en motståndskraft och arbetar för att nyansera. Men det är ett idogt jobb för att få alla parter nöjda..

 Josef Molin

Berglins

Under perioden 2000-2005 dödades 7508 hundar. 7252 av dem i trafiken. 78 av rovdjur (inte bara varg). 43 av annat vilt. 135 dog av vådaskott.

Varning för mytbildning

Vi gick in i det här arbetet med två frågor.

Vilka myter om varg finns? Hur ser dessa myter ut?

Efter nio veckors arbete har vi funnit svaret. Det har varit en lång resa mellan vargland och Kurs och tidnings biblioteket våning 4. En resa där vi träffat på såväl myter som Jan Guillou och intervjuat både jägare och forskare.

Vargfrågan är en kraftigt polariserad fråga och det finns en risk som journalist att ryckas med. Det finns två starka sidor och båda är snabba med att påpeka den andra sidans och eller journalistens eventuella snedsteg. Med andra ord det gäller att hålla ordning på korten.

Vår undersökning visar att journalisterna lyckas med det och genomför en viss filtrering av de värsta myterna. Åtminstone luras inte reportrarna själva att reproducera myter som ren och skär fakta.

Vi märkte speciellt att två av redaktionerna, i Östersund och Karlstad hade en pågående diskussion om vargfrågan, mer eller mindre framtvingad på grund av läsarnas intresse. Den här diskussionen ökade medvetandet på redaktionen och de arbetade aktivt för att nyansera och vikta debatten. Det här är något som borde ske på fler redaktioner och i fler frågor.

Som journalist är man ett språkrör för folket, och en tidning som lägger locket på tappar snart förtroendet hos läsarna med sjunkande upplaga som följd. Det går inte och är inte heller önskvärt att tysta människors åsikter och känslor, även de som inte "passar in". Därför är det ett friskhetstecken att pressen ger plats för vanliga människors oro och rädsla för varg, hur irrationell den än må vara. Det viktiga journalistiska uppdraget är att sätta in dessa uttalanden i rätt kontext utan att den som uttalat oro känner sig kränkt.

Det uppstår problem när den dåligt pålästa journalisten strävar efter att måla upp en tydlig konflikt för att få till en "fräck artikel", och snarare spelar de extrema debattörerna i händerna genom att välja ut de grövsta och tillspetsade citaten ur en intervju.

Journalisternas medvetenhet om myter och mytbildning är troligtvis inte större än inom andra akademikergrupper.

För stoppar strutsen verkligen huvudet i sanden? Betyder verkligen ordet lagom "laget om"?

Det är dags att vi alla läser på..

Sammanfattning

Det finns sju större myter om varg som har någorlunda spridning. Blodtörstig och farlig, onaturligt oskygg, vargexplosionen, farlig för barn, utplanterad av staten och vargen äter upp alla älgar. Dessa myter förekommer som främst i insändartexter och som citat i nyhetstexterna.

Antalet publicerade artiklar om varg har ökat i takt med vargens ökade utbredning.

Ökningen gäller bara landsortspressen som har en geografisk närhet till varg. Vargmotståndarna får dubbelt så mycket publicitet som vargförespråkarna.

Abstract

Grå

Jacob Nyström, Josef Molin, Micael Olsson
Dept of journalism, media & communication
University of Gothenburg, JMG, fall 09

Our purpose with this paper was to examine how popular culture myths and prejudices influence the journalistic material. To do this we applied a question that been the subject of a big debate, the wolf issue. We also wanted to examine how different newspapers report on this specific issue. And last, we wanted to examine if newspapers reproduce myths, prejudices and stories instead of reporting news in a nuanced and truthful way.

The scientific theories used in this study is "De sagolika nyheterna" by Claes-Göran Holmberg. The chapter News as myth and storytelling: Lessons and challenges by Elisabeth Bird and Robert.W. Dardenne in Handbook of journalism. The theories of Carl Jung in "Människan och hennes symboler". "Vargen i myt och verklighet" by Elisabeth Brundin and Rolf Kjellström and Bengt af Klintbergs "Den stulna njuren: Sägner och rykten i vår tid". "Trettio år med rovdjur – och med människor" by Anders Bjärvall and "Svenskars inställning till varg – en intervjuundersökning" by Jens Karlsson, Anders Bjärvall and Anders Lundvall that was published by Naturvårdsverket.

The material we analyzed consists of articles from five newspapers and two magazines where one is opposed to the wolf and the other positive. The newspapers and magazines we analyzed were Nya Wermlands Tidning, Göteborgsposten, Dagens Nyheter, Östersundsposten, Västerbottenskuriren, Svensk jakt and Våra rovdjur. We've encoded 757 articles all together. The number of articles from each newspaper varies from 72 to 328.

We decided to do a quantitative content analysis of the material. To narrow down the search result we decided to pick out three years to analyze, 1980, 2000 and 2009. What we did was to use a keyword to search newspaper-archives on the Internet. After we got the dates of the articles including the keyword we preceded to study the articles on microfilm at KTB.

We have also been talking to journalists, scientists and representatives from each side to get their thoughts on the wolf issue and their comments on our results.

What we have concluded is that the most myths and prejudices comes from letters to the editor i.e. opinions from the ordinary people, interest groups and scientists. We can also see that local newspapers are similar to Svensk jakt i their attitude towards the wolf as well as on the percentage of myths published. Our result also shows that advocates for hunting appears twice as much as advocates for the wolf and that there is a antagonism between the city and the countryside and that the wolf merely is a pawn in a much bigger issue.

Vad vi har gjort och varför

Vi var inte säkra på vad vi vill undersöka när kursen började. Vi diskuterade en rad olika ämnen men valet föll till slut på vargen och vargfrågan. När valet väl fallit på vargfrågan behövde vi precisera exakt vad vi skulle undersöka. Vi visste att vargfrågan var en väldigt politiserad och polariserad fråga där det egentligen inte fanns någon mitnfåra att sälla sig till. Utan antingen var du för vargens existens eller emot. Vi visste också att det fanns en myt om att den svenska staten skulle ha inplanterat vargen, dels för att vargen skulle överleva och dels för att skrämja landsortsbor att flytta från sina hem.

Det var där vi tog vårt avstamp. Vi ville undersöka hur myter, fördomar och historier om vargen påverkade den dagliga journalistiken. Vi ville också se om och hur svenska tidningar skrev om vargfrågan i allmänhet och myter i synnerhet. Till sist ville vi också se hur rapportering om varg skiljde sig mellan storstadspress och landsortspress.

Den inledande fasen av kursen gick åt till att formulera syfte och frågeställningar, träffa handledare, skriva och läsa PM, upprätta en blogg och ett twitterkonto samt att läsa in oss på vargfrågan i stort.

Vi bestämde oss tidigt att vi skulle göra en kvantitativ innehållsanalys. Detta för att vi dels ville få ut tydliga siffror som vi kunde hänvisa till i kommande intervjuer samt att vi ville få ett stort material för att sedan kunna generalisera kring journalistiken och vargfrågan.

Vi diskuterade fram och tillbaka inom gruppen och med vår handledare om det var rätt att göra en kvantitativ analys av materialet eller om vi skulle göra en kvalitativ analys istället. Det som talade emot den kvalitativa undersökningen var att vi inte skulle få ihop ett stort material för att generalisera.

Nackdelen med att vi valde kvantitativ metod var att vi gick miste om en mer djupgående analys och underliggande tendenser. Vi kände samtidigt att det inte skulle vara dumt att göra en kvalitativ undersökning men att vi inte skulle hinna göra både och. Vi försökte därför att komma på kvalitativa variabler till kodschemat och sedan komma överrens om vad och på vilket sätt vi skulle bedöma eventuella svar.

Kodschemat började vi med ganska tidigt. Det som redan från början var ett omfattande kodschema växte allt eftersom och innehöll till slut 29 variabler (se bilaga 1). Kodschemat har dessutom vuxit i antalet kategorier per variabel under tiden vi kodade. Några av variablerna, har vi så här i efterhand, kommit fram till att vi hade kunnat skippa då de inte tillförde något, däribland variabeln Ålder som sällan står utskrivet i tidningsartiklar.

Till en början kodade vi via mediearkivet eftersom de flesta tidningarna där finns i PDF-format. För att få fram artiklar om varg använde vi oss av sökordet **varg*** vilket fungerade bra. Det blev en hel del artiklar som inte hade någon koppling till varg men det förstod man snabbt och då var det bara att hoppa över den artikeln. Den här biten av kodningen gick förhållandevis fort. Dök det upp någon oklarhet angående kodschemat och hur det skulle kodas tog vi en diskussion inom gruppen för att på så sätt vara på samma våglängd.

Sedan gick flyttlasset ner till KTB där vi satt och kodade i tre veckor. Den här kodningen tog längre tid än vad vi först trott. Framför allt lades det tid på att gå igenom tidningar från 1980 vilket visades inte ge så mycket material som vi hoppats på. Men vi var flitiga och tillbringade varje dag på KTB mellan kl 9-17. I och med att kodningen tog lite längre tid än vad vi hade hoppats kände vi av en viss tidsnöd när vi kom till analysdelen. Vi var mentalt trötta på allt som hette kodschema, SPSS och koda och ville egentligen bara att sätta igång med intervjuerna och det redaktionella arbetet. Men analysen gjordes och det var inte svårt att hitta resultat som vi tyckte var intressanta. Vi tror också att det finns mer fakta att hämta ut från vårt arbete men i och med vår inriktning på myter och fördomar av vargen som var det den biten som vi

fokuserade på vid analys av materialet. Själva arbetet med SPSS var inga problem trots att det var lite svårstartat.

När vi väl fått fram resultaten från vår undersökning diskuterade vi om vem som skulle vara passande att intervjua angående vargfrågan i stort, och om myter på insändarplats med mera. Eftersom vi skulle ges en chans att träffa Jan Guillou kände vi att han skulle vara en bra person att intervjua. Guillou är som bekant jägare och har uttalat sig angående vargfrågan ett antal gånger. Det skulle ge vårt magasin lite styrka och status. Vi diskuterade och kom fram till en rad andra personer som skulle vara bra för magasinet och sedan satte vi helt enkelt igång att ringa dem.

Tyvärr var det inte lika enkelt att få tag i personer som det var att slå deras nummer. Folk var bortresta, sjuka eller ville helt enkelt inte svara, varken i telefon eller på mail. Vi intervjuade personer från båda sidor i vargdebatten för att höra hur de såg på vargfrågan, mediernas ansvar och myterna. Vi kontaktade även journalister och insändarredaktörer på tidningarna i "vargland" då det var dem som skrev överlägset flest artiklar och producerade eget material i vargfrågan.

Vad vi är väldigt nöjda med är vi lyckades få både jägarförbundet och rovdjurföreningen att skriva varsin debattartikel till vårt magasin. Det var ett sätt för oss att skildra debatten.

Under de sista veckorna har intervjuer varvats med att skriva artiklar, göra olika körningar i SPSS, en del pillande i excel samt att korrekturläsa. Vi känner att vi, med vår undersökning, fått fram intressant fakta om vargfrågan, vargmyter och journalisters inställning till hela spektaklet och lärt oss en hel del på vägen!

Så här i efterhand har vi flyttat debattsidorna från magasinet till arbetsrapporten där den ligger som en bilaga. Anledningen till att vi har flyttat sidorna var för att det itne var accepterat att lyfta in skribenter utifrån.

Tanken med uppslaget var att låta båda sidorna komma till tals och visa polariseringen i frågan samt att visa att kritiken mot medierna är liknande från båda sidor. Åsikterna skulle sedan kommenteras av en nyhetschef för att få mediernas/journalisternas syn på bevakningen.

Vad har vi undersökt

Vi hade som utgångspunkt att undersöka storstadstidningar och landsortstidningar. Valet av tidningar var något vi diskuterade fram inom gruppen och med vår handledare. Några av valen, Göteborgsposten och Västerbottenskuriren, berodde på att tidningarna gick långt tillbaka i mediearkivet och därför blev lättare att koda men några av tidningarna, Nya Wermlands-tidningen och Östersundsposten, kände vi att vi var tvungna att analysera trots att de inte hade något arkiv som sträckte sig särskilt långt bak.

Att vi valde just Östersundsposten istället för Dala-demokraten, som vi funderade på att undersöka, var egentligen av den enkla anledningen att det fanns många olika Dala-demokraten och vi visste inte vilken vi skulle välja. Även geografisk spridning av tidningarna spelade in.

Vi undersökte också två magasin, Svensk jakt och Våra Rovdjur, för att de står på varsin sida av vargdebatten och kunde därför bli bra referenspunkter att jämföra våra tidningar med.

De tidningar som vi undersökt är:

Nya Wermlands-tidningen
Östersundsposten
Västerbottenskuriren
Dagens Nyheter
Göteborgsposten

De magasin som vi undersökt är:

Svensk jakt
Våra Rovdjur

Till en början hade vi tänkt analysera de tre senaste åren (2006-2009) men valde efter lite diskussioner med vår handledare att ta inrikta oss på åren 2009, 2000 och 1980. Det här för att kunna se förändringen i vargfrågan och journalistiken över tid. Att vi valde 1980 istället för 1990, vilket kanske hade varit mer logiskt, var för att vi tyckte att det var viktigare att se hur vargdebatten var, och om den fanns, när det bara fanns en varg i Sverige istället för när det fanns 5-10 vargar. Så här i efterhand så hade det kanske varit bättre att ta 1990 då vi fann väldigt lite material om varg och vargfrågan 1980. Vi har senare kommit fram till att den svenska debatten tog fart först 1983 i samband med vargetableringen i norska Trysil.

Att vi studerat hela år beror på att vi, vid sökningar via mediearkivet och presstext, fann att det under ett år inte producerades allt för många artiklar och vi ansåg att vi skulle hinna göra det. I och med att vi studerat varje vargartikel som skrivits under de åren vi valt känner vi att generaliserbarheten i våra slutsatser är väldigt goda.

Vi önskar att vi kunnat undersöka fler tidningar men på grund av tidsbrist var vi tvungna att dra gränsen någonstans.

Bilder

De bilder vi använder oss av i magasinet har vi hämtat från www.sxc.hu eller [wikimedia](http://wikimedia.org). Bilderna från [sxc](http://www.sxc.hu) är gratis att använda och bilden från [wikimedia](http://wikimedia.org) är också gratis att använda. Bilderna på Jan Guillou har vi tagit själva efter den intervju vi hade med honom och bilden på Bengt af Klintberg har vi fått tillåtelse att använda av honom själv. Bilderna från och på tidningarna är dels hämtat från tidningarnas respektive hemsida och är dels faksimil.

Serien har vi fått tillstånd att använda av Jan och Maria Berglin som har gjort den.

Arbetsfördelning

Arbetsfördelningen har varit väldigt jämn. Vi har utformat och utfört undersökningen tillsammans. Det har hänt att någon har behövt passa en tid men det har vägts upp med att personen tagit igen det förlorade arbetet på egen hand.

Litteraturen har vi delat upp mellan oss vilket lett till att man skrivit artiklar om det man läst in sig på. Har man vid något tillfälle kört fast i en artikel har någon av de andra gruppmedlemmarna tagit vid och hjälp till.

Intervjuerna är gjorda på egen hand, de flesta via inspelning i någon av radiostudiorna. Sedan har transkribering av intervjuerna gjorts av den person som vid något tillfälle haft tid över.

Redigeringen har varit individuell på så sätt att man fått redigera sidorna på egen hand fast hela tiden med godkännande från de andra gruppmedlemmarna.

Oftast är det samma person som skrivit texterna och redigerat uppslaget.

Inledare: Jacob Nyström, Josef Molin, Micael Olsson

Bakgrundsartikel: Josef Molin

Intervju med Jan Guillou: Jacob Nyström

Myter: Micael Olsson

Krönika myter: Micael Olsson

Tidigare forskning: Josef Molin

Resultat: Josef Molin, Micael Olsson, Jacob Nyström

Analys myter: Jacob Nyström, Josef Molin

Vargmotståndarna har mer ammunition: Josef Molin

Stad mot land: Jacob Nyström

Insändare: Josef Molin

Analyskrönika: Josef Molin

Debatt: Svenska jägarförbundet & Svenska rovdjursföreningen

Slutord: Josef Molin, Micael Olsson, Jacob Nyström

Arbetsrapport: Jacob Nyström

Målgrupp

Vår målgrupp är framför allt de personer som läser de magasinen som vi undersökt då det är dem som borde intressera sig mest för vår undersökning. Även om du är med eller emot vargen så borde våra resultat kunna intressera och förhoppningsvis få en att tänka efter.

Referenslista

Böcker

- Holmberg, Claes-Göran (1995) "De sagolika nyheterna", i Holmberg & Svensson(red) Medietexter och medietolkningar. Nora: Nya Doxa.
- Bird, S. E. and R.W. Dardenne (2008). News as myth and storytelling: Lessons and challenges, K. Wahl-Jorgenson & T. Hanisch, eds. Handbook of Journalism, pp. 205-217, Lawrence Erlbaum.
- Anders Bjärvall (2007) "Trettio år med rovdjur – och människor", Gidlunds.
- Tommy Hammarström (2009) "Vargen kommer!", Weyler.
- Bengt af Klintberg (1994) "Den stulna njuren: Sägner och rykten i vår tid", Albert Bonniers.
- Roy Willis (2006) "Prismas stora bok om mytologi", Prisma.
- Carl Gustav Jung (1992) "Människan och hennes symboler", Forum.
- Elisabeth Brundin & Rolf Kjellström (1998) "Vargen i myt och verklighet", Carlsson Bokförlag.

Artiklar

- Ingen rädder för vargen? En kvantitativ innehållsanalys av tre tidningstyper med avseende på rapporteringen om varg SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA, Journalistik och multimedia, Kandidatuppsats VT 2006
- FjällMistra-rapport nr. 18: Regional förvaltning av rovdjur i Västerbotten och Norrbotten – om likheter och skillnader ur ett samförvaltningsperspektiv
Camilla Sandström, Alva Lindvall, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet januari 2008
- FjällMistra-rapport nr. 22: Skilda världar? En granskning av mediernas kunskapsförmedling av rovdjur i olika delar av landet och dess implikationer för demokratin. Anna Havula, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet maj 2006,
- Vargen i tabloidpressen - En kritisk diskursanalys. Examensarbete VT 2008, Medie- och kommunikationsvetenskap C, Karlstads universitet
- Svenskarnas inställning till varg – en intervjuundersökning, Jens Karlsson, Anders Bjärvall, Anders Lundvall, utgiven av Naturvårdsverket 1999.
- I vargens spår. Myndigheters handlingsutrymme i förvaltningen av varg. Avhandling. Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet, 2008, Serena cinque

Intervjuer

- Ola Bjärnek, reporter NWT, 054- 19 97 18
- Harry Lord insändarredaktör NWT, 054- 19 90 00 (växel)
- Per Lindh, insändarredaktör ÖP, 063-16 16 53
- Hanna Olsson, nyhetschef ÖP, 063 - 16 16 20
- Jan Guillou, journalist, jägare, förlagskontakt, ann-marie@piratforlaget.se
- Göran Greider, chefredaktör Dalademokraten, 0702 46 88 78
- Bengt af Klintberg, folklivsforskare, 08 - 767 44 28
- Linn Svensson, forskare viltskadecenter Grimsö, 0581-697339
- Anders Bjärvall, fil dr Zoologi & vargforskare, 08 - 84 03 44, 0700 22 32 04
- Klas Allander, biolog på Naturvårdsverket, 08 - 695 85 39
- Gunnar Glöerssen, jaktvårdskonsulent, 0553 - 108 31
- Anna Antonsson, språkrådet, 08 - 442 42 10
- Micco Grönholm, varumärkesexpert, micco@pyramid.se
- Jan och Maria Berglin, tecknare, förlagskontakt, rut@kartago.se

Bilaga 1

V1. Tidning

1. GP
2. DN
- 3.
4. VK
- 5.
- 6.
7. ÖP
8. NWT
9. Svensk jakt
10. Våra rovdjur

V2. År

- 2009
- 2005
- 2000
- 1995
- 1980

V3. Månad:

- 1...

V4. Dag:

- 1...

V5. Storlek på artikeln

- 0.
1. Upp till ett uppslag, fullformat
2. Upp till en helsida, fullformat, uppslag tabloid
3. Upp till en halvsida, fullformat, helsida tabloid
4. Upp till en kvartssida fullformat, halvsida tabloid
5. Upp till en Kvartssida tabloid
6. Notis

V6. Typ av artikel:

0. okodbart
1. ledare
2. Krönika
3. debattartikel
4. Insändare
5. nyhetsartikel
6. reportage
7. personporträtt
8. fakta/undervisning
19. annan typ av artikel

V7. Varg i omskrivningsområdet

- 0.
1. Varg i spridningsområdet
2. Varg i Sverige.
3. Varg i Norden
4. Varg i Europa
5. Varg i övriga världen

6. Ingen geografisk bestämmelse

V8. Sakområde (Primärt)

1. politik (beslut och politisk debatt, folkomröstningar och liknande)
2. trafikolyckor (med varg inblandat),
3. tyckande/åsikt (insändare, intervjuer med "vanliga" människor)
4. opinion (Debattartiklar från intresseorganisationer.)
5. kanske har sett varg (observationer från allmänheten)
6. har sett varg
7. varg tog älg (Ett bytesdjur har blivit angripet)
8. varg rev boskap (Ett tamdjur har blivit angripet)
9. varg tog husdjur
10. Jaktfrågor
11. Försvara varg
12. Rasa mot varg
13. Vargfakta
14. Kuriosa
15. tjuvjakt
16. Rovdjursförvaltning
17. Rättslig prövning
18. Skydd mot varg
19. Utbildning i vargfrågor
20. Varg angrep/åt människor
99. annat innehåll

V9. Sakområde (Sekundärt)

1. politik (beslut och politisk debatt, folkomröstningar och liknande)
2. trafikolyckor (med varg inblandat),
3. tyckande/åsikt (insändare, intervjuer med "vanliga" människor)
4. opinion (Debattartiklar från intresseorganisationer.)
5. kanske har sett varg (observationer från allmänheten)
6. har sett varg
7. varg tog älg (Ett bytesdjur har blivit angripet)
8. varg rev boskap (Ett tamdjur har blivit angripet)
9. varg tog husdjur
10. Jaktfrågor
11. Försvara varg
12. Rasa mot varg
13. Vargfakta
14. Kuriosa
15. tjuvjakt
16. Rovdjursförvaltning
17. Rättslig prövning
18. Skydd mot varg
19. Utbildning i vargfrågor
20. Varg angrep/åt människor
99. annat innehåll

V10. Agerande aktör (mest):

- 0.
1. forskare,
2. beslutande myndighet,
3. polis,
4. jägare,
5. vanlig människa,
6. politiker

- 7. intresseorganisation
- 8. annan person,
- 99. ingen uttalar sig

V11. Kön på agerande aktör (mest):

- 0.
- 1. kvinna,
- 2. man,
- 3. obestämbart
- 9. ingen

V12. Ålder på agerande aktör (mest):

- 0.
- 1. barn,
- 2. ungdom (ca 15-25)
- 3. Ung vuxen (ca 25-35)
- 4. medelålders (ca 36-55)
- 5. äldre (56+)
- 6. Obestämbart
- 9. ingen uttalar sig

V13. Agerande aktör sekundär:

- 0.
- 1. forskare/expert
- 2. beslutande myndighet,
- 3. polis,
- 4. jägare,
- 5. vanlig människa,
- 6. politiker
- 7. intresseorganisation
- 8. annan person,
- 99. ingen uttalar sig

V14. Kön på agerande aktör sekundär:

- 0.
- 1. kvinna,
- 2. man,
- 3. Obestämbart
- 9. ingen uttalar sig

V15. Ålder på agerande aktör sekundär:

- 0.
- 1. barn,
- 2. ungdom (ca 15-25)
- 3. Ung vuxen (ca 25-35)
- 4. medelålders (ca 36-55)
- 5. äldre (56+)
- 6. Obestämbart
- 9. ingen uttalar sig

V16. Vem ger faktauppgifter:

- 0.
- 1.forskare/expert
- 2.beslutande myndighet,
- 3.polis,
- 4.jägare,
- 5.vanlig människa,
- 6. politiker
- 7. intresseorganisation
- 8.annan person

- 9. framgår inte
- 19.ingen ger någon fakta

V17. Vem mer ger faktauppgifter:

- 0.
- 1.forskare/expert
- 2.beslutande myndighet,
- 3.polis,
- 4.jägare,
- 5. Vanlig människa
- 6. politiker
- 7. intresseorganisation
- 8.annan person
- 9. framgår inte
- 19.ingen ger någon fakta

V.18 vilken organisation?

V19. Beskrivs vargen som ett offer eller som förövare:

- 0.
- 1.offer,
- 2. förövare,
- 3.Vargen nämns som både offer och förövare
- 9.inget/obestämbart

V20. Värdering av varg i texten:

- 1. positiv,
- 2. negativ,
- 3. neutral
- 9. obestämbart

V21. Ges vargen något attribut:

- 0.
- 1. Negativa
- 2. Positiva
- 3. Neutrala
- 9. Inga attribut

V22. Vem är den vargdrabbade?

- 1. boskapsägare
- 2. Jägare
- 3. husdjursägare
- 4. vanlig privat person
- 8. annan drabbad
- 9. finns ingen vargdrabbad

V23. Vad fokuserar "den drabbade" på?

- 1. ekonomisk förlust
- 2. känslomässig förlust
- 3.
- 4. finns ingen drabbad
- 5. framgår inte
- 9. annat

V24. Motiv i största bilden

- 0.
- 1. Vargen eller spår efter vargen
- 2. Bytesdjur eller rester från djur (blod osv.)

3. Jägare (även hund)
4. Vanlig människa
5. Myndighetsperson
6. Övrig Intressant bild
7. övrig ointressant bild
9. annat motiv
19. Ingen bild/illustration

V25. Värdering om vargen i bilden:

- 0.
1. positiv,
2. negativ,
3. neutral,
9. ingen bild på vargen eller spår efter vargen
99. inga bilder

V26. Vad fokuserar skribenten i huvudsak på?

- 0.
1. biologisk
2. ekonomisk
3. vardagsliv
4. statistik
5. politik
6. historisk
7. Polisärenden/Olyckor
8. Jakt
9. Annat

V27. Finns det koppling till någon myt?

- 0.
1. utplanterad
2. onaturligt oskygg
3. farliga för barn
4. vargexplosionen
5. svårjagad
6. ondskan själv
7. Blodtörstig och farlig
8. Varg äter upp alla älgar
9. Barn uppväxt med varg
10. Jagar för nöjes skull
11. "listig som en varg"
19. annan myt
29. ingen koppling till myt finns
30. Mytkoppling

V28. Är det någon som bemöter myten?

- 0.
1. Ja
2. Nej
9. Ingen koppling till myt finns

V29. Övrig info

Bilaga 2

Vargen är en idiotindikator.

Uttalandet gjordes av en person vars namn jag inte tänker uppge. Personen var anställd i en organisation vars namn jag inte nämner. Det enda jag tänker avslöja är att organisationen i vargfrågan, ofta anses vara i motsatsställning till min egen organisation. Personen menade att varhelst vargar dyker upp så kommer också idioter fram.

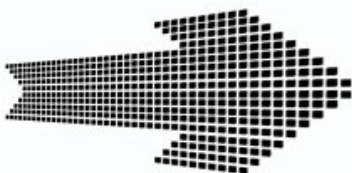
Anledningen till denna ganska uppseendeväckande observation är, att då media söker sig till nyheter så hittar man ofelbart de personer som är beredda att göra de mest kraftfulla uttalanden. Bara sällan intresserar sig media för de balanserade människor som finns överallt i vårt land. Nyhetsvärdet tycks öka av dramatiska uttalanden och rubriker blir bättre. Medias roll i den infekterade vargdebatten kan inte överskattas.

Enligt Fjällmistras rapport nr.22, har i en undersökning genomförd 2003 följande resultat erhållits: Medborgare får information om politiska frågor via media, -79 procent! Journalister blir då väldigt viktiga. De får sin information om politiska frågor, från andra journalister -87 procent!

Kan det bli värre? Några faktorer samverkar här för att göra sansad debatt och diskussion omöjlig, särskilt i frågan om vargens bevarande. I FN:s konvention 1992 om biologisk mångfald, följt av EU:s Art och Habitatdirektiv 1993, i Sverige uttryckt som ett av de 16 miljömålen, skall arter bevaras i långsiktigt livsdugliga bestånd, ekosystem skall restaureras och bevaras. Stora beslut som fattades i demokratisk ordning, av hänsyn till i dag levande och kommande generationer. Handen på hjärtat, finns det någon som inte imponeras av dessa beslut och istället tycker att de är felaktiga? Jo, då journalister söker nyheter i områden där vargar finns, då finns dom. De ges ett utrymme i media som får medborgare i övrigt att tro att "rovdjurspolitiken havereerat", att denna rovdjurspolitik har som mål att säkra långsiktigt livsdugliga bestånd i allas intresse, hamnar i bakgrunden. Men kanske är de inte riktiga idioter, bara dåligt informerade och utan perspektiv. Vems är felet?

Krister Persson

Ordförande i Svenska Rovdjursföreningen

Hanna Olsson är nyhetschef på östersundsposten och har kommenterat debattinläggen.

Enligt Svenska jägarförbundet har medierna polariserat frågan och omöjliggjort en sansad debatt. Är det någonting som du håller med om?

De har hjälpt till ganska duktigt själva om man säger så. Men, ja. Det är en hätsk debatt. Man är antingen för eller emot. Frågan om vi ska ha rovdjur eller inte är någon-

ting som påverkar människor i deras vardag. Det här handlar ju om vårt eget liv, rätten till våra marker, rätten till våra husdjur

Men du tycker inte att ni som dagstidning i ett vargområde har som uppgift att balansera den debatten?

Jo, det tycker jag.

Varg. En demokratisk utmaning.

Kyrkoherden i den församling som undertecknad bor i ringde för några år sedan och undrade om det kunde ha varit en varg han såg under en joggingtur. Herden ifråga är professor i teologi och på det hela taget en mycket beläst och samhällsintresserad person. Han är dock oerhört rädd för att stöta på något av våra stora rovdjur och tar alltid upp ämnet när vi möts. Efter det jag förklarar att det i våra trakter finns väldigt få vargar och chansen att det skulle varit en sådan han sett var väldigt liten så ställde han frågan om jag trodde att det var för att vargen var symbol för djävulen i den kristna kyrkan som han var så rädd. Jag replikerade då att det borde han ju vara bäst skickad att svara på med sin bakgrund.

Men faktum kvarstår att vargen har blivit en symbol igen och detta bidrar till den polarisering som med hjälp av media gjort det omöjligt att föra en sansad diskussion runt hur vi ska förhålla oss till vargen. Allt från den romantiserade bild som delar av bevarandesidan tillhandahåller med en total avsaknad empati för de människor som får hela sin livsföring förändrad till det lika skrämmande argumentation som en del av de som är mot varg använder.

Vargen ställer hela vårt demokratiska system på prov och debatten liknar inte sällan den som förekommer om invandringen men med ännu starkare förtecken. Medias bevakning av frågan där man förstärker konfliktperspektivet och gärna bygger på de motsättningar som finns både mellan olika intressen men även inom organisationer som försöker hålla en någorlunda balanserad syn innebär en förskjutning bort från demokratiska lösningar och mot utomparlamentariska metoder. Denna process drivs på av att det demokratiska samhället inte förmått att ta hänsyn till de minoriteter som drabbats negativt av en växande vargstam och vilka, speciellt i riksmidia, inte lyckats få sin röst hörd. Att tillhandahålla ett forum runt människors behov kontra vargstammens fortlevnad inom våra demokratiska ramar är enligt min mening medias viktigaste uppgift.

Torbjörn Lövbom

Ordförande i Svenska Jägareförbundets Rovdjursråd

Har ni gjort det på något sätt då?

Det vi gör är att jobba mot mytbildningar. Vi diskuterar alltid när vi skriver om rovdjur. Tänker på vad vi har för ingång och sådant. Sedan blir vi ändå alltid påhoppade. Jägare undrar varför en viss artikel ser ut så och så. Vi har också en väldigt levande åsiktssida. När det väcks rovdjursdebatter där så plockar vi

upp dem som nyhetsartiklar just för att nyansera.

Enligt Rovdjursföreningen använder media alltid de personer som gör de mest kraftfulla uttalanden. Är det så?

Det är väl en myt om media isåfall.

Båda organisationerna verkar uppfatta media som en gemensam

fiende, trots att de har olika uppfattningar i vargfrågan.

Mmmm, det är väl bra!

Är det?

Ja, vi vill inte vara deras gemensamma vän. Det vore ännu värre.

Micael Olsson